

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. VII.

1904.

Vsebina: 53. O Marijinih družbah. — 54. Razsodba c. kr. upravnega sodišča glede vštevanja manualnih mašnih štipendijev pri osebni dohodnini. — 55. C. kr. veroučitelj na ljudskih in meščanskih šolah. — 56. Zapisniki tvarin za cerkvene govore. — 57. Rojstni, poročni in mrtvaški listi za švedske podanike. — 58. in 59. Nabiranje milodarov za pogorelce v Podpeči in v Šent-Mohorju. — 60. C. kr. žandarmerija podrejena jurisdikciji civilnih duhovnikov. — 61. Razpis J. N. Schlackerjeve ustanove. — 62. Perijodična poročila in izkazi za leto 1904. — 63. Slovestvo. — 64. Konkurni razpis. — 65. Škofijska kronika.

53.

O Marijinih družbah.

Vse razne določbe za sestavo in vodstvo Marijinih kongregacij se bodo razumele, potem pa tudi natančno izpolnjevale, ako se dobro razume, v čem obstoji bistvo in moč Marijinih družb. Zato naj o tem izpregovorimo, preden damo poročilo o lepem shodu voditeljev Marijinih družb.

A.

O bistvu in notranji moči Marijinih družb.

Marijine družbe so *strogo cerkveno-verske družbe*, ki imajo *natančen sestav in točna pravila*, kakor jih potrdi cerkvena oblast. V njih so združeni verniki *po spolu, po raznih stanovih in po razni starosti* in sicer oni verniki, ki se slobodno prijavijo in obljubijo družbena pravila natančno izpolnjevati.

Vsaka družba dobi ime po kakem častnem naslovu prečiste Device Marije in si navadno še enega svetnika izbere za varuha in pomočnika. Ustanovi pa družbo, jo vedno vodi in nadzoruje cerkvena oblast.

Glavna družba je ona družba, katero je papež Gregor XIII. 5. decembra 1584 potrdil v Rimu pod naslovom „Congregatio Prima Primaria B. M. V. ab angelo salutatae.“ Tej se mora kot članica pridružiti vsaka posamezna družba, od nje vzeti sestav in temeljna pravila, katerim doda še posebna pravila potrebna za razne posebne okoliščnosti.

Marijina družba ima namen *a) v srcih udov* prav posebno in delavno ljubezen in pobožnost do prečiste Device Marije vnemati in gojiti, ter jo v tesni in medsebojni zvezi v posameznikih varovati in utrjevati;

b) ude navajati, da pod vodstvom Device Marije njihove Gospe, Varuhinje in Matere zares *krščanski*

žive in se vedno v vsem mišljenju, govorjenju in delovanju prikazujejo kot prave podložne, varovance in otroke nebeške svoje matere;

c) da z besedo in z zgledom tudi v drugih vžigajo zaupno ljubezen do Device Marije, pa ne samo kot *posamezniki*, ampak da se tudi skupno v pravem medsebojnem prijateljstvu zvezani z dobro *urejeno vojsko* bore zoper sovražnike Jezusove in Device Marije in kakor *ena družina Marijina* spoznavajo in pospešujejo vse zadeve Gospoda Jezusa in njegove neveste, sv. katoliške cerkve.

Udje Marijinih družb morajo torej združeni biti kakor v *eno družino in v dobro urejeno vojsko*. Zato ima vsaka družba na čelu *voditelja in predstojništvo, ter točno določene shode*.

Voditelj vodi družbo v smislu in duhu temeljnih in posebnih pravil, on določuje končno v raznih za družbo potrebnih ali koristnih sklepih, o sprejemanju in izključevanju udov. *Predstojništvo* pa mora pod njegovim vodstvom skrbeti, da se čuvajo sestav in pravila, z zgledom in besedo mora med udi pospeševati gorečnost, ljubezen in slogo, ustavljati se raznim nevarnim navadam in običajem, ki bi se hoteli vriniti, in odločno skrbeti za dobro ime družbe. Da udje predstojništvu bolj zaupajo, zato si prve tri osebe v predstojništvu *vsako leto sami volijo*. Po tem predstojništvu voditelj družbo vodi. Zato naj vsak član predstojništva svoje dolžnosti natanko izpolnjuje in voditelj naj *vsak mesec, ali vsaj na dva meseca* vodi dobro pripravljene seje predstojništva, kjer se posvetujejo o vsem, kar dober glas in delovanje družbe zadeva.

Da se pa ta *družinski duh* neguje in učvrščuje in da se ta *dobro urejena vojska vzdrži*, ter za skupno

vojevanje navdušuje, zato so *potrebni mesečni shodi cele družbe*, pri katerih so navzoči samo člani, ne pa druge osebe. Pri teh shodih se z govori ali čitanjem vnema *ljubezen in zaupanje* do Device Marije, tukaj naj dobe udje *varstvo* zoper razne hude nevarnosti za nedolžnost in krščansko življenje, tukaj naj se jim podaja *tolažba* v raznih vsakdanjih tubah, žalostih in bridkostih, tukaj se jim vnema *pogum* za neprestano borbo zoper sovražnike cerkvenega in verskega življenja, pogum, ki izhaja iz žive vere in nepremagljive ljubezni do Boga.

Ker se le s *shodi ta družinski duh poživlja in bojni pogum vzdržuje*, zato so shodi bitni in silno važni, zato so udje dolžni se jih udeleževati, zato bi ud, ki k shodom ne bi hodil, pa tudi odsotnosti dovoljno ne izpričal, pokazal, da mu ni mar za to Marijino družino in vojsko, da torej tudi *neče več njen član biti*.

Dodam še to. Marijina družba torej ne posvečuje le posameznih udov, ampak mora po svoji nalogi tudi na družine in župnije vplivati; njeno *delovanje mora biti apostolsko*. Kaj se pravi apostolsko? Udje morajo prvič *posamezno* vsak po svojem znanju in poklicu vneto pospeševati vse, kar je v korist in obrambo sv. cerkve in vere, oni si morajo prizadevati, kako bi na pravo pot krščanskega življenja pripeljali nazaj vse one, ki so zabredli in so na potu v časno in večno nesrečo. Udje se morajo drugič tudi *kot družba skupno* kot ena vojska premišljeno in pogumno boriti zoper vse sovražnike sv. vere, krščanskega življenja in osnovati ali podpirati vse naprave, potrebne ali koristne za sv. vero in čednostno življenje.

V tem smislu naj deluje voditelj s predstojništvom, o tem naj se posvetuje v mesečnih sejah, za to naj vnema člane na mesečnih shodih: onda bode družbeno delovanje *apostolsko, socialno*. Da pa posvetovanja ostanejo v spominu, zato naj se zraven družbene knjige, v kateri so imena udov, in zraven spominske knjige tudi točno vodi zapisnik raznih sej.

Po tej notranji sestavi Marijinih družb, po apostolskem namenu in po natančnem vodstvu in nadzoru članov v duhu potrjenih pravil se razlikujejo te družbe od navadnih bratovščin in molitvenih družb in dobivajo prenavljalno moč za ude in po udih za družine in župnije. Toda voditelji potrebujejo marsikaj migljajev in raznih navodil za svoje delovanje, da bode uspešno, in da družbe svoj apostolski namen v polni meri dosežejo.

Da bi se voditelji na temelju izkušenj o uspešnem vodstvu dogovorili, zato so se sklicali na shod v Ljubljano. Naj sledi poročilo o shodu.

B.

Poročilo

o II. shodu voditeljev Marijinih družb

dné 20. aprila 1904 v Ljubljani.

Shoda se je udeležilo okolu 180 gospodov voditeljev, — dokaz, da gospodje vedo ceniti družbe kot posebno izvrstno sredstvo za versko vzgojo in prepoved našega ljudstva.

Predsedovali so presvetli *knezoškof*. V svojem nagovoru pozdravijo došle gospode, se ozrejo nekoliko na dosedanje delovanje družb, poudarjajo potrebo družb, dekliških, še bolj pa mladeniških.

Glavni referent je bil župnik *I. Kalan*; obširne pismene referate so izdelali tudi gg. župnik *Šinkovec*, župnik *Zabukovec*, župnik *Peharec* in kaplan *Karol Gnidovec*. Debata je bila vseskozi zelo živahna, in se je udeleževalo premnogo gospodov. Zato ne bomo navajali, kaj je vsak posamen govornik povedal, ampak povzemamo kolikor mogoče vse na shodu izražene misli v sledeče sklepe o vodstvu družb, ki so sestavljeni po vrsti, oziraje se na vprašanja, ki so bila stavljena zborovavcem.

Omenimo le splošno, da se je od več strani soglasno poudarjalo, da je *bilo doslej v družbah marsikaj pomanjkljivega in napačnega*, kar jim je jemalo veljavo pred svetom in notranjo moč. Gospodje voditelji niso imeli nikakega gotovega navodila in ravnila za vodstvo družb; tudi ni bilo edinosti v vodstvu posameznih družb. Vsem tem nedostatom naj odpomorejo sledeče na shodu nabrane

Misli in sklepi o vodstvu Marijinih družb.

1.

Ali so se pokazali kaki dobri uspehi pri Marijinih družbah? pri dekletih? pri mladeničih? Kaj ovira dobre uspehe?

Kljub temu, da družbe obstoje šele malo let; kljub temu, da je bilo pri njih mnogo nedostatkov; kljub vsem težavam, s katerimi se imajo boriti, so rodile družbe očitno *velike in lepe uspehe*. Nastal je po družbah nov mlad rod, ki je veselje duhovščini, nada in ponos župnijam. Zrasel je po družbah krščanski pogum, zelo je premagan strah pred ljudmi, in terorizem nasprotnikov, ki je spočetka strahotno vladal, je skoro docela strt. In to je velik uspeh! — Mladi ljudje, ki so se prej duhovnika najrajši ogibali, so dobili do njega večje zaupanje; mladina je postala duhovniku dostopna. — Dobila je večje veselje do bogoljubnega življenja; pomnožila se je molitev in prejemanje svetih

zakramentov; cerkvene slovesnosti se bolj veličastno obhajajo. Mladi ljudje so jeli varčevati. Vse to pa dobro vpliva in kolikor-toliko vleče za seboj tudi one, ki niso v družbi.

Dekleta posebe se bolj zavedajo svojega dostojanstva, ki ga imajo kot poštena dekleta, so bolj odločne nasproti zapeljivcem. Omejili so se plesi, pohanje po krčmah, nočni pogovori, grešna znanja. Postale so bolj skromne v obleki; mnoge so dobile smisel za hrepenjenje po krščanski popolnosti.

Z mladeniči gré dosti trdo; vendar tudi tukaj lahko zaznamujemo tele uspehe: Manj pijančevanja, manj ponočevanja, manj pretepov; ne sramujejo se moliti, redneje poslušajo božjo besedo, večkrat in bolje se spovedujejo. Ona sovraštva in cele vojske, ki so jih imeli fantje celih vasi med seboj zlasti po Gorenjskem, so skoro popolno minule. Mladeniči so se oblačili po srcu in po umu. Družabniki so tudi dobri agitatorji za dobre časopise itd.

Ovir je še vedno dovolj. Prva ovira je seveda, kakor pri vsaki dobri stvari, slaba narava človeška, ki sili le v hudo.

Posebne ovire so:

Posmeh posvetnjakov. To zlasti pri mladeničih. Boje se, da bi ne veljali, pa tudi, da bi ne bili (!) — preveč pobožni.

Slabe navade, vkoreninjene med ljudstvom posebnost med mladeniči; ponočno delo, žganje, plesi; na Gorenjskem nevarnosti na planinah, na Dolenjskem nevarnosti v vinogradih, na Notranjskem shajanja na ognjiščih.

Slabi starši, ki v mladosti sami niso lepo živeli, pa se boje, da bi tudi njih otroci ne bili preveč pobožni (to jako pogostokrat); ali pa se boje, da bi otroci ne mogli ali ne smeli v zakon stopiti, oziroma da bi kot družabniki ne mogli dobiti dobre „partije“.

Največja ovira pa je slabo vodstvo družbe, če se vseprek sprejema, nič ali vsaj zadostno ne nadzoruje, če družba nima shodov in drugih prireditev, s katerimi se neti pravi duh in prava gorečnost. — Družbi tudi ni v korist, ako se voditelji *prepogostokrat menjajo*; to je bilo zlasti dosedaj, ko ni bilo nobenega gotovega ravnala za vodstvo družb, ampak je delal vsak „po svoje“.

2

Katere napake se gode a) pri sprejemu? b) pri vodstvu? c) pri predstojništvu?

a) Sprejem.

Glavna napaka pri sprejemu je ta, da se sprejema vse brez razločka, ali se v družbo celó sili, da je večje število.

Napaka je, če se sprejemajo udje *brez zadostne poizkušnje in priprave*; če se sprejema *ob misijonu*, ko vlada v župniji gorečnost, katera se kmalu ohladi; napaka, če se sprejemajo *premladi ali prestari*.

Torej:

1. *Sprejemajo naj se poštene, krščansko živeče osebe, ki so na dobrem glasu, in dajejo neko moralno gotovost, da bodo pravila izpolnjevale, da bodo vztrajne in družbi nikdar ne bodo v nečast.* — V duhu Marijinih družb je, da bodi v njih zbrana *elita*, najboljši ljudje, ljudje, ki so na potu popolnosti. Ker imajo pa pri nas družbe pred vsem *vzgojevaven in preservativen* namen, zató se smejo sprejemati tudi taki, ki dajejo upanje, da se bo šele dalo iz njih kaj dobrega narediti.

Manj strogo naj se postopa pri mladeničih kakor pa pri dekletih.

Osebe, katerih življenje je bilo prej pohujšljivo, se ne smejo nikdar sprejeti, naj so se še tako popboljšale. Za take je tretji red.

Lepo je, ako je število sprejema vrednih veliko; a želja po velikem številu ne smé zapeljati, da bi se sprejemali tudi nevredni in nezanesljivi. To bi najprej družbo pokopalo. Izkušnja uči namreč, da se taki navadno v družbi ne popboljšajo, ampak družbo kvarijo. *Ne gré se pri družbi samó za tó, da se posamezni rešijo in dobri ohranijo, ampak družba kot taka ima zboljševalno vplivati na svoj čas in svojo okolico, ima delati za verski prepород ljudstva; to bo pa storila le zgledna in ugledna družba.*

2. *Doba,* v kateri naj se sprejemajo udje, bodi *od 14. do 35., pri mladeničih do 40. leta.* — Otroci naj se že v šoli na to pripravljajo, in po izstopu iz vsakdanje šole takoj sprejmejo kot kandidatje; za prave ude naj se sprejmejo izpolnivši 14. leto. — Oni, ki v družbi prekoračijo 35. oziroma 40. leto, *ostanejo* v družbi. To so si zaslužili s svojo ustrajnostjo in zvestobo v družbi. Vendar, ker je družba pravzaprav namenjena le mladim ljudem, naj dobe, ko prestopijo postavno dobo, da se nekoliko razločijo — v znamenje, da so dosluženi, da so srečno prestali nevarna leta, za katera je družba ustanovljena — nekoliko bolj *temno* višnjevi trak.¹⁾ — Razume se, da kdor stopi v zakon, izstopi iz mladeniške ali dekliške družbe; ko v kaki župniji njihovo število naraste, naj se ustanove Marijine družbe za može in žene.

3. Preden se kdo sprejme, mora prestati prej *izkušnjo (kandidaturo)*, ki naj traja *od treh mesecev do enega leta*. Brez tega ne smé nikdar biti! Ali daljši ali krajši čas, to se ravna po tem, kakšen je kandidat. Kdor se v enem letu ne izkaže sposobnega za sprejem, ta naj se sploh odloži, dokler se bolj ne usposobi. Kdor hoče pristopiti, naj se posredno ali neposredno

¹⁾ Taki trakovi se bodo omislili.

prijavi predsedniku; voditelj se sam ali po predstojništvu pouči o življenju prijavljenca; ako je dobro, predloži se predstojništvu za sprejem. Ako se sprejme, naznani se njegovo ime celi skupščini v prvi njeni seji. Ko kandidat izkušnjo prestane, določi voditelj po nasvetu predstojništva, da li se sprejme; sprejem se prijavi zopet celi skupščini; ako skupščina ne ugovarja, naj se kandidat pripravlja za sprejem.

V župnijo nanovo došel duhovnik — ako je sam — naj toliko časa počaka z ustanavljanjem družbe, da bo ljudi nekoliko spoznal.

Ob *misijonu* ni modro družbe ustanavljati, ker se v takratni hipni gorečnosti nabere dokaj nezanesljivih elementov; pač pa je primerno, da se ob misijonu, — ko je železo gorko — k družbi pozivlja in zanjo unema; nezanesljivi elementi se bodo potem do sprejema že ohladili in odleteli.

4. Posebno previdno je treba ravnati pri *prvem* sprejemu. Takrat naj se vzamejo le popolnoma zanesljivi; dvomljivi naj pa počakajo.

Vobče, kakor že rečeno, naj se ravna mileje z mladeniči kakor z dekleti. Mladeniču, ki se je prostovoljno oglasil (na tem je mnogo ležeče!) in ni videti nevreden, naj bi se sprejem navadno ne odrekel.

Družba se mora pač priporočati in toplo priporočati, *siliti pa se ne sme* vanjo. Vsi, ki so v družbi, morajo biti z *veseljem*, in v čast si morajo šteti to. Prisiljenci niso za rabo, kakor izkušnja uči.

Preden se družba vpelje, se morajo kandidatje vsaj z nekaterimi govori *pripraviti* na sprejem. V teh govorih naj se razloži nakratko: *začetek* in kratka *zgodovina* kongregacij, njih *namen* in *pomen*, glavne *dolžnosti* družabnikov kot kristjanov in kot družabnikov, pravila, *posvečenje* in njega pomen, sprejemni *obred*. Torej najmanj pet, šest govorov.

5. *Pravico sprejemati* ima pravni voditelj družbe (župnik) in od njega pooblaščen faktični voditelj (kaplan), ako nista že oba v eni osebi. Voditelj ima pravico pooblastiti za sprejemanje kateregakoli duhovnika. Ni neprimerno in neupravičeno, ako se povabi tudi kak dostojanstvenik. Glavna stvar je, da so se udje prej na sprejem dobro pripravili, potem to sprejemne slovesnosti ne moti, marveč da družbi večji ugled in udom večje veselje.

6. *Kandidatje* — ko je družba že enkrat ustanovljena — imajo vse dolžnosti udov, pravic pa ne. Udeleževati se morajo redno shodov, skupnih sv. obhajil in drugih skupnih prireditiv; ne smejo pa voliti ali voljeni biti; seveda tudi odpustkov niso deležni. — Preden so pa sprejeti, se morajo zopet posebej poučiti o temeljnih za družbo potrebnih vednostih, kakor oni, ki so bili prvič sprejeti (morda malo bolj nakratko, ako so si nekaj znanja o družbi že sicer pridobili). — Zelo koristno je, ako se izbere izmed udov

eden najboljših in najbolj zmožnih, da se posebej peča s kandidati — nekak magister novitiorum, — ako se jim morda duhovnik sam ne more popolnoma posvetiti. Seveda glavni pouk jim mora duhovnik le sam dati.

V vsaki župniji naj se sprejemajo le *domači* župljani, katerim so seveda prištevati tudi posli, čeprav so doma iz drugih župnij. Ako njih življenje ni dovolj znano, naj se zaupno popraša duhovnika njih rojstvene župnije.

b) Vodstvo.

Glavne napake *pri vodstvu* so: premalo shodov, premalo nadzorstva, popustljivost in premehko postopanje. Druge napake so razvidne iz dolžnosti, katere tukaj navajamo. Voditelja zadeva vse to; in če bo po tem ravnal, tedaj bo vodstvo dobro, in pod dobrim vodstvom bo družba dobra, kajti:

Vse je ležeče na vodstvu družbe, in torej tudi *vse na voditelju*. On je duša družbe. Če je on za družbo *goreč* in *moder*, bo za družbo dobro: in če ne more biti. — Kjer sta dve družbi in dva duhovnika, bi bilo najprimerneje, ako mladeniško vodi kaplan, dekleško pa župnik; razlogi za to so jasni. Vendar to ni obvezno. Ker brez gorečnosti ničesar ni, zato naj vodi, tam kjer je več duhovnikov, družbo oni, ki ima več gorečnosti in veselja zanjo. — Ako vodi družbo kaplan, delati mora seveda v soglasju z župnikom.

Poleg gorečnosti treba pri vodstvu tudi *modrosti*. Zlasti naj se varuje prevelike prijaznosti in zaupljivosti do družabnic in pa pristranosti. Paziti je zlasti tu na vse tisto, kar že sicer zahteva modrost v občevarju z drugim spolom: biti kratek, resno-prijazen, ne dopuščati, da bi posamezne družabnice in morda še brez pametnega razloga k njemu letale, ampak vsaj po dve in s pametnim razlogom, etc. Voditelj naj ne nastavlja preveč ušes kaki posamezni osebi, in naj ne dela razločka med imenitnimi in priprostimi. Imenitne nimajo več pravice pravila prestopati kakor druge; v družbi so vse enakopravne in enakoveljavne.

Sploh naj se voditelj dobro seznani z duhom in s pravili Marijinih družb, in naj kolikor moč natančno tudi po temle navodilu ravna, — ako noče morda še na popolnejši način voditi družbe. *Zlasti naj pazi, da ne bo družbe le po vnanje vodil, ampak delal res za notranje izpopolnjenje in dušni napredek družabnikov, kar je pravzaprav edini namen vsega.*

Vse to bo storil, ako ima potrebno gorečnost za družbo, brez katere ni nič.

c) Predstojništvo.

Predstojništvo (magistrat) ni sicer tako bistveno potrebno družbi, da bi brez njega družba jenjala biti Marijanska kongregacija ali ne imela odpustkov; ali

vendar se nam zdi za uspešno vodstvo družbe *nujno potrebno*. Kongregacija ni bratovščina, ampak organizem, organizacija. Pri organizmu pa je ravno to, da udje, različni po imenitnosti, delajo vsi v eno svrhu. Zató tudi imajo pri vseh dobro urejenih družbah magistrat; in pri nas, ko niso vselej sami najpopolnejši v družbah, ni nič manj potreben.

Nadzorstvo je pri družbi prepotrebno, in duhovnik ne more vsega sam videti; kajti do njega večkrat ne pridejo reči, o katerih vsi drugi govoré. Če tudi morajo vsi udje drug drugega nadzorovati, vendar se tam utegnejo bolj eden na drugega izgovarjati, kjer je skrb vseh enaka, kakor pa tam, kjer so nekateri posebno poklicani in zavezani paziti, posvariti ali naznaniti.

Predstojništvo pa nima samo naloge nadzorovati, ampak sploh skrbeti za vsestranski prosep družbe: skrbeti za okrašenje družbenega lokala, za dostojno obhajanje družbenih slovesnosti, za razne pobožne vaje, za vredno pripravo kandidatov: vse to in drugo temu podobno se bo gotovo lažje in bolje izvršilo, ako ima voditelj nekaj pomočnikov in svetovavcev na strani, kakor pa če mora vse sam videti, za vse sam skrbeti, vse sam storiti.

Seveda mora voditelj skrbeti in dobro zabičati, da volitev in sploh eksistenca predstojništva ne bo dajala povoda na eni strani k prevzetnosti in domišljavosti, na drugi k žalosti in zavisti, na obeh pa k prepiru.

V predstojništvu naj bodo prednik (-ica), dva svetovavca (-ki) in potrebno število zaupnikov, ako mogoče po raznih vaseh, da si potem vasi (po eno ali po več) med seboj za skrb nad udi porazdele.

Prednik (-ica) in svetovavca (-ki) se volijo. Kandidati se določijo po volitvi z listki v seji predstojništva. Izvoljeni se predlože v seji celi skupščini. Oni, ki dobi največ glasov in sicer vsaj nad polovico, je prednik (-ica), druga dva pa sta svetovavca prvi in drugi, kakor je več glasov dobil. V skupni seji si imenujejo tajnika (-ico) in potrebne zaupnike. Volitve veljajo za eno leto in se vrše pred glavnim družbenim praznikom; na praznik se razglasi predstojništvo in umesti. Ista oseba more biti za prednika (-ico) samo trikrat zapored. Tudi ostalo predstojništvo naj se po možnosti vsako leto obnovi. Najsposobnejši od predstojništva naj se določi za pripravljavca novincev.

Ako tekom leta član predstojništva umrje, ali se preseli, ali se odstavi, izvoli si predstojništvo novega. Ako se pa izprazni mesto prednika in je do novih volitev še daleč (nad 3 mesece), se vse predstojništvo izvoli.

Volijo naj se v predstojništvo res *zgledni* in *go-reči udje*. Ne volijo naj se prevzetne in prepirljive osebe, ampak take, ki uživajo zaupanje družabnikov.

Ne škodi, ako so v predstojništvu osebe, odlične po stanu, pa le, ako so tudi odlične po življenju. Ne volijo naj se ne premladi in ne prestari; navadno ne čez postavno 35. ozir. 40. leto; le izjemoma sme biti to, ako kaka taka starejša oseba uživa posebno zaupanje. Končno naj prednica ne bo vzeta iz župnišča.

Voditelj naj skliče predstojništvo v *posvet* vsak mesec, ali vsaj na dva meseca: dan seje naj se za vselej točno določi. Pojasni naj se jim, da imajo le posvetovaven, a ne odločiven glas. Kongregacija ni društvo, ampak cerkvena družba, pri kateri ima duhovnik sam polno moč.

Naj ne hodijo tožit za vsako malenkost v župnišče. Velike napake, ki ne trpé odloga, naj pridejo vselej sproti naznanit, male naj posvaré sami, vse druge naj se pa obravnavajo pri sejah.

3.

Kaj jemlje družbi dobro ime? Kdo in kaj naj se kažnuje? Kaj bi moglo škodovati vodju? Kako je voditi družbe v izven-cerkvenih shodih n. pr. v igrah, skupnem romanju, v skupnih shodih mladeničev in deklet?

a) Nevarnosti za dobro ime družbe.

Dobro ime jemljejo družbi *slabi udje* s slabim navadami. Ponočevanje, ponočno govorjenje, grešno znanje, pijančevanje, pretep, in kar je drugih takih velikih napak, morajo biti absolutno izključene iz družbe; o tem ne sme biti govora v družbi!

O nobeni stvari pa ni bilo na shodu toliko nasprotnega si mnenja, kakor o *plesu*. Kakor so ga nekateri gospodje hoteli imeti brezpogojno prepovedanega, tako so drugi zagovarjali nekoliko prostosti v tem oziru. Kaj naj torej rečemo?

*Ples*¹⁾ je vedno nevaren, vedno bližna prilika v greh notranji in zunanji; tudi navzočnost starišev nevarnosti ne odstrani, k večjemu ono za zunanji greh nekoliko zmanjša. Zato naj se ples, kot nevarna igra z nedolžnostjo, v družbi odločno odsvetuje in brani. Marijini družabniki naj si iščejo plemenitejšega veselja! — Vendar če ga sv. Frančišek Saleški v Filoteji pri bogoljubni duši nekako tolerira, ker vendar sam po sebi še ni greh, zato bi ga končno, če že ne more drugače biti, smel voditelj dovoliti v dveh slučajih: *kmetskim* na svatbi, pa samó podnevi, *meščanskim* na takozvanih elitnih plesih, — pa samó če prej dovoljenja prosijo, pri čemer naj jih duhovnik pouči, kako se jim je vesti; pa še takrat naj jim, če moč, odsvetuje. — Brezpogojno pa so prepovedani kaki plesi po krčmah in po privatnih hišah; taki plesavci naj se po enkratnem opominu, ako ni izdal, izključijo.

¹⁾ Synodus str. 47–48.

Reči, katere jemljejo družbi dobro ime, je še več; sploh vsak greh, zlasti če ga drugi opazijo. Naštejmo še nekatere kletev, opravljanje, kvantanje, jezičnost, prepir, sovražnost, upornost, velika neubogljivost do starišev, nečimrnost, ljubiti družbo drugega spola itd. Take reči naj se vselej in koj s strogostjo zatrejo! Odpraviti se morajo tako ali pa tako. Dekleta naj v gostilno sploh nikdar ne hodijo, razen na potu!

b) Kazen.

Da se družba ohrani brezmadežna, treba je v potrebi uporabljati tudi *kazen*.

Kaznovati se mora *vsak* pregrešek, ki družbi jemlje ugled. Kazen mora biti primerna pregrešku. Tele kazni naj bi bile: 1. voditelj dá ukor samemu, 2. ukor pri shodu, (pri katerem pa neudje ne smejo biti navzoči), 3. začasno izključenje, 4. popolno izključenje. Po velikosti pregreška, po okolišnih in značaju kaznivrednega se sme kaka stopinja kazni večkrat prisoditi, oziroma popolnoma preskočiti.

Začasno naj se izključi za pol leta ali za eno leto, in sicer enkrat, kvečjemu dvakrat. — Popolno se izključi za vse velike pregrehe koj, za manjše pa potem, ko milejše kazni niso nič izdale. Izključi naj se pravočasno, ne prepozno, ko je družbi sramota že storjena. Kaznovati se imajo tudi tisti udje, ki so vedeli za pregreho svojega souda, pa je niso pravočasno naznanili. Izključi naj se takó, da voditelj sebe v sitnost ne spravi. Na dva načina lahko to naredi: izključenemu samemu se namigne, da naj v družbo več ne zahaja in se shodov ne udeležuje: ali pa se izključi pri shodu s tem, da se številka izključenega navede. Druge posebnosti naj se pri tem opuste!

Vse kazni se odločijo v seji predstojništva. Kdor je izključen, mora vrniti diplom in svetinjo; njemu se pa vrne posvetitev.

c) Škoda voditelju.

Voditelju bi moglo škodovati, ako bi prevečkrat, prijazno ali na samem občeval z družabnicami. Zató ne sme niti kazati niti sprejemati nobene posebne prijaznosti. Vse potrebno naj kolikor mogoče pri shodih in sejah opravi. K njemu naj ne zahajajo pogostokrat, nikdar po ena sama, vselej najmanj dvé, in nikdar ponoči. — Posebno nevarno je, če jih uči petja in igre. Zato naj to delo, če mogoče, drugim prepusti; če pa ni mogoče, naj se to nikdar ne godi ponoči, pa z vso dostojnostjo in resnobo.

Pri fantih pa se je paziti, da voditelj pri vsej prijaznosti, ki jo jim mora razodevati, ne postane ž njimi preveč domač, prefantovski. Nikdar naj ne skuša s pijačo jih „pridobiti“. — Nasproti pa tudi škoduje

prevelika visokost, nepotrebna strogost, puščoba in odurnost. Biti prijazen, ljubezniv, pa znati varovati svoje dostojanstvo!

d) O raznih prireditvah.

O izvenckvenih prireditvah veljaj splošno načelo: *Družba naj se na zunaj nikar preveč ne ekspozira*. V preobilnem občevanju s svetom se družba kot taka lahko kaj omadežuje. Družba ali sama ali s pomočjo drugih marsikaj koristnega napravi, pa nikar pod svojim imenom. Ostane naj lepó v ozadju, pa iz ozadja pridno posega v življenje, daje inicijativo, vodi in podpira koristna podjetja.

Drugo načelo: Mladeničem se v tem oziru lahko več dovoli kakor dekletom.

Kar se tiče posebej *iger*, jih družba lahko napravi, a *redkokrat*, ker zahtevajo veliko časa in veliko priprave, in drugič, ker — raztresajo. Biti morajo sredstva, ne namen; podpirati morajo glavni namen, ne odvracati od njega. Dekleta enkrat, mladeniči morda dvakrat na leto. Po mestih se sme malo več, kakor po kmetih. Igre naj se izberejo le res dobre, blažilne! In če niso strogo nabožne (take pač), naj se ne napravljajo pod firmo Marijine družbe. Jako nerodno se sliši, da Marijina (!) družba prireja burko (!). Gosposke igre naj se ne uvajajo na kmete; s tem se preprosto ljudstvo samó razvaja in privaja gosposkega življenja. Veselice naj se ne vrše preveč pozno zvečer, ampak vselej še ob dnevu. Priprave za igre se z mladeniči smejo vršiti zvečer, a ne pozno; z dekleti pa le podnevi. V pisanih poročilih o veselicah naj se posamezne osebe imenom ne hvalijo, ker s tem se vzgaja napuh.

Skupna romanja požive gorečnost, in sploh dobro vplivajo, ako niso prepogosta. Pogosta pa zgubljajo mikavnost in vpliv. Tudi tukaj se mladeničem sme malo več dovoliti kakor dekletom. Skupaj naj pa nikdar ne hodijo; vedno po spolu ločeni. Bolj daleč naj bi se šlo kvečjemu na dve, tri leta, bližje enkrat v letu. Romanja za dekleta naj bi se le bolj držala v mejah domače dekanije (s tem sicer ni rečeno, da bi prav nikdar ne smele kam dalj, kakor n. pr. letos, ko je nekaj izrednega). Romanja naj se ne napravljajo v času velikega dela in naj niso združena s prevelikimi troški, da se družabniki ne odtegujejo delu in ne vadijo zapravljenosti. Ozirati se je treba tudi na posle, ki niso samostojni, ampak odvisni od gospodarjev, da se ne odtegujejo svojim domačim dolžnostim in ne spravljajo v nevoljo gospodarjev in gospodinj.

Skrbeti treba, da je na takih potih vse v lepem redu in da romarji res dobro opravijo svojo pobožnost.

Mladeniči in dekleta naj tudi sicer nimajo nikdar skupnih shodov, razun v cerkvi, kadar je vstop dovoljen tudi neudom.

Razume se, da naj se družbe korporativno udeležujejo vseh slovesnih procesij in izrednih cerkvenih slovesnosti. Mladenci, ki se takega javnega nastopa sramujejo, niso dobri družabniki. — Družbe kot cerkvene družbe pri cerkvenih slovesnostih kakor so procesije, niso dolžne umikati se svetnim, morda še liberalnim društvom; ako jim hočejo to iz prijaznosti storiti, lahko; dolžnosti nimajo.

Taki javni nastopi so potrebni in koristni; skrbeti pa treba, poudarjamo vnovič, da družba ne paradira samó po vnanje, ampak da predvsem goji notranje življenje.

4.

Kako kontrolirati shode po pravilih zapovedane? Kolikokrat naj se pristopa skupno k sv. obhajilu? Kake so težave pri mnogoštevilnih družbah v večjih župnijah?

V pristnem duhu Marijanskih kongregacij je, da imajo shod vsak teden. To je pri naših družbah seveda nemogoče, deloma zaradi voditelja, ki je večinoma z drugim delom preobložen, deloma zaradi udov, ki jih tudi delo zadržuje. Pač pa mora imeti vsaka družba — ako hočemo, da družba ne životari samó, ampak živi — shod vsak mesec. Shodi so življenje družbe. Kjer jih ni, tam življenje hira in duh gineva.

Ponekod se pa družabniki sami zbirajo vsak teden, da skupaj beró, molijo in pojejo. Ta navada je vse hvale vredna, in želeti je, da bi se povsod vpeljala.

Shodi — namreč pravi družbeni shodi, pod vodstvom voditelja — naj so dvojni: navadni in slovesni.

Slovesna shoda naj ima vsaka družba na leto dva, in sicer na glavni in na drugi družbeni praznik. Morda takole: drugi družbeni praznik praznuje vsaka družba zase slovesno (ker ima navadno mladeniška svojega in dekleška svojega „drugega“ patrona); glavni družbeni praznik pa naj praznujeta obé družbi skupaj posebno slovesno (ker imata navadno obé družbi ene župnije isto glavno patrono).

Družbeni shodi naj ne bodo nikdar, kakor se je dogajalo, pri javni božji službi ali celo mesto popoldanske službe božje, mesto krščanskega nauka, in tako da so družabniki pomešani kar med drugimi verniki. To niso družbeni shodi, to so k večjemu stanovski govori. Družabniki morajo biti pri družbenih shodih záse, vsaj toliko ločeni od drugih, da se čutijo kot celota, kot družba.

Navadni (mesečni) shodi je najboljši, ako so v posebnem lokalu. To velja zlasti za mladeniče, ki jih navadno ni veliko, in se jim torej bolj zaupno, po domače govori.

Ako pa so shodi v cerkvi, naj bodo izven javne božje službe, če mogoče v kaki kapeli; ako so tudi drugi verniki navzoči, naj so ločeni od družabnikov (zadej).

Slovesni shodi pa naj so v cerkvi, ali izven ali lahko tudi mesto druge javne službe božje. Vršé naj se res slovesno.

Ker so shodi tako važni za življenje in delovanje družbe, se jih morajo udje tudi redno udeleževati. Kdor k shodu ne more, naj se opraviči, ali prej ali poznej, ali osebno ali po kom drugem. Če večkrat zapored ne more priti, naj to naprej pové.

Da bodo shodi redno obiskovani, treba jih kontrolirati, če ne vselej, vsaj časih. To se lahko zgodi na tri načine: prvič s tem, da se udje kličejo po imenu (ako v posebnem lokalu, kar tam; ako je pa shod v cerkvi, gredé skozi zakristijo); drugič s tem, da vržejo svoja imena, pisana na listkih v za to pripravljeno škatljo, ali tretjič, da zaznamujejo svojo prisotnost na za to prirejeni tabeli, ki nosi imena vseh družabnikov. — Ker je čitanje vseh imen, zlasti pri velikih družbah, precej zamudno, naj se zgodi, če se vselej ne more, vsaj časih. Ker udje ne vedó, kdaj se bo to zgodilo, jih že to priganja k točni udeležbi.

K sv. zakramentom bi morali družabniki pristopati vsaj vsak mesec. Z ozirom na slabost naših mladeničev, in ker tega doslej niso bili vajeni, naj se jim mesečno sv. obhajilo za sedaj le priporoča, zahteva pa kot minimum vsaj vsak drugi mesec. Dekleta pa, ki so lažje za to dobiti, naj pa le hodijo vsak mesec!

Kakor pa smo ločili med navadnim in slovesnim shodom, tako tudi med skupnim in zasebnim prejetjem sv. zakramentov. Skupno sv. obhajilo imej vsaka družba dvakrat na leto: ob obeh družbenih praznikih; takrat pa slovesno, med sv. mašo. Drugekrat naj družabniki prejemajo sv. zakramente zasebno.

Ker je pa prejetje sv. zakramentov za družbo tako važno, kakor udeležba pri shodih, treba torej tudi to nekoliko nadzorovati, jeli se izpolnjuje ali ne. Kako naj se pa nadzoruje, to je bila zopet ena točka, o kateri se na shodu ni doseglo popolno sporazumljenje in se ni kaj točnega dognalo. Ena misel je, naj to nadzoruje predstojništvo (zaupniki). Druga misel, naj bi udje to sami naznanili in zapisali dan prejema. Tretja misel, naj se udom razdelé spovedni listki, in ako gredó družabniki drugam k spovedi, naj prinesó listek s potrdilom o opravljeni spovedi. Ker se nobeden izmed teh treh načinov ne more imenovati edino pravi, se prepušča voditeljem, da ukrenejo, kakor se jim zdi bolj primerno.

Da se preprečijo nevredne spovedi in božji ropi, ki so mogoči pri človeški slabosti in človeških ozirih,

naj se družabnikom opetovano pové, da smejo spoved opraviti, koder jim drago, da jo le dobro opravijo; za to ne bo nobene zamere.

Pri mnogoštevilnih družbah v večjih župnijah je pač težavno za spoved, kadar je skupno sv. obhajilo. Če mogoče, naj se naprosi za pomoč kak sosedni gospod, kateremu se v potrebi ta prijaznost zopet vrne, ali pa naj začnejo opravljati spoved že nekaj dni pred slovesnim dnem.

5.

O družbenih knjigah, molitvah, posvečenju, diplomah.

Družbene knjige ločimo dvoje vrste: Prvič knjige, ki jih družba sama spisuje in vodi, drugič družbeni molitvenik. Najprej govorimo o knjigah prve vrste, potem o molitveniku.

Vsaka družba mora imeti svoje knjige, iz katerih je razvidno stanje in delovanje družbe. Knjigovodstvo mora biti, je potrebno, a ker družabniki večinoma niso veščji lepega in pravilnega pisanja in mora torej duhovnik večjidel sam vse pisati, naj je kolikor moč enostavno. Ne preveč knjig, sicer se ne bodo pisale! Vsaka družba imej: imenik in kroniko. Oboje je lahko v eni knjigi, ako je nekoliko debelejša; ako je pa družba velika, more imeti za vsako reč svojo knjigo. Knjiga naj je lično vezana in čedno pisana. Kjer sta dve družbi, naj se jima ločita knjigi že po vezavi, da se na prvi pogled vidi, katera je (n. pr. mladeniška v rdeče, dekliška v višnjevo usnje vezana). Kako naj je imenik rubriciran, ne bomo tukaj naštevati, marveč se bo dal tak kolikor moč ustrezajoč imenik tiskati. V kroniko naj se dene ali vanjo prepiše ustanovna listina in zapiše, kdaj je bila družba agregirana. Potem naj se vpisavajo vanjo povrsti vsi shodi, skupna sv. obhajila, romanja in vsi za družbo važnejši dogodki. Tam, kjer je zaznamovan shod, naj se obkrajem navede tudi vsebina govora pri dotičnem shodu. Piše naj se kratko, lapidarno; le taka poročila se pozneje rada beró, dolgovezna se preskočijo.

Poleg tega naj ima vsaka družba še zapisnik za seje predstojništva, v katerega naj se vpisavajo — tudi nakratko — razprave pri teh sejah in vse drugo, kar nima takó trajne veljave. Ta zapisnik ni, da bi moral biti tako lično vezan, kakor imenik in kronika, ki imata bolj trajno zgodovinsko vrednost.

Ako knjig ne piše voditelj sam, ampak tajnik, bi si utegnil napraviti voditelj še mal ročni zapisnik, da ga ima vedno pri sebi. Ta pa ni javna družbena knjiga, ampak le privatnega značaja.

Ondi, kjer se lahko z družbo intenzivnejše pečajo, kakor je mogoče v dušnem pastirstvu, in koder

imajo dosti sposobnih moči za pisanje, n. pr. po samostanih, tam imajo knjige bolj detajlirane, za vsako reč posebe. Po župnijah pa, ako sta dve družbi, vsaka pa po 4, 5 knjig, jih pride toliko, da se začnejo — zanemarjati. Torej vse potrebno, a samo potrebno, in to redno pisati!

Prav bi bilo, da bi imel vsak družabnik družbeno knjižico, *molitvenik*; ukazati se pa to ravno ne more, ker je zvezano s stroškom. Zeló bi bilo želeti, da bi bila ta knjižica le ena in povsod enaka; raznoličnost tu zeló moti.

Ravnatoko bodi tudi *posvečenje* povsod enako, da je je mogoče skupno moliti, kadar pridejo razne družbe skupaj. Posvečenje naj se ponovi vsako leto o glavnem družbenem prazniku in ob posebnih prilikah (na božjih potih).

Kaka določna *vsakdanja molitev* po občnih pravilih Marijinih kongregacij ni predpisana; vendar je navada, da družabniki vsak dan nekaj v čast svoji nebeški Materi molijo. Tudi v tem oziru bo *edinost* koristna in potrebna. Zato naj molijo udje vseh Marijinih družb po zgledu kongregacije „Prima-Primaria“ zjutraj tri češčenamarije (ali en očenaš in eno češčenomarijo) in molitev „češčena bodi kraljica“. Zvečer naj molijo zopet tri češčenamarije (ali en očenaš in eno češčenomarijo) in molitev „pod tvojo pomoč“.

Voditelj naj napeljuje, in če treba, trdo zabiči družabnikom, da naj vse skupne molitve pri družbenih shodih kakor tudi pri javni službi božji sploh *molijo srčno in glasno* in lepo umerjeno po taktu. Marijine družbe imajo *tudi tukaj, kakor pri vseh razvadah, dolžnost reformatorično vmes poseči*, da se odpravi velika napaka tihega mrmranja mesto glasne molitve po naših cerkvah.

Poleg molitve naj družbe tudi pridno goje *skupno petje*. Pri družbah naj se *mного poje*. Pobožna pesem ni drugega kakor bolj vznesena molitev; izraža obenem in vnema sveto veselje in podžiga pobožnost. Tudi že davno zaželjena lepa navada *skupnega ljudskega petja* pri božji službi, ki se pa do danes še poskušati ni začela vpeljavati, bi se dala potem Marijinih družb morda vendar udomačiti.

Želi se, da dobi vsak družabnik pri vsprejemu v roke *diplomo*. Diploma (ne svetinja) je oficijelno potrdilo, da je kdo v družbo vsprejet. Ker so sedanje diplome zelo različne, oskrbela se bo ena lična vrsta diplom, katera bi bila potem vsem priporočljiva.

Vidno znamenje otroštva Marijinega je *svetinja*, ki naj jo imajo vsi otroci Marijini. Vse družbe naj imajo kolikor moč enake trakove, nobena naj pri tem ne išče kake posebnosti. Za mladeniče se bodo oskrbele mesto dosedanjih pentelj (mašen), kovinske, ki so ličnejše, ročnejše in trpežnejše od trakov. Ko bodo sedanje obrabili, jih bodo lahko naročili. — Družbene

svetinje kot častna znamenja naj se ne nosijo vedno, da ne postanejo prevsakdanje, ampak le ob posebnih prilikah: pri shodih in pri vseh skupnih javnih nastopih; gredoč na božjo pot naj jih ne nosijo celo pot, ampak šele bližajoč se romarskemu kraju, da jih ne izpostavljajo zaničevanju. — Ni pa vzroka, da bi ne smeli vedno nositi manjših in manj očitnih svetinj vrh obleke.

Kdor je izključen, naj svetinjo vrne. To se jim pa mora že prej povedati. Svetinja bodi *družbena last*, ki se za primerno odškodnino družabnikom dá za toliko časa, dokler so v družbi. Ko izstopijo iz družbe nimajo več pravice do družbenega znaka; zato se jim mora pa tudi denar nazaj izročiti.

Vsaka družba naj si napravi s prostovoljnimi darovi nekoliko *blagajne*, iz katere naj se pokrivajo skupni troški. Premožnejši udje naj prispevajo malo več, da se ubožnim potrebne reči lahko iz blagajne zastonj omislijo. Strah pred troški naj nima nikogar odvracati od družbe!

Paziti treba, da se družabnikom ne napravljajo nepotrebni troški. Marijine družbe imajo dolžnost, da delajo zoper epidemijo našega časa, izvirajočo iz pomanjkanja vere, to je: zoper uživanjaželnost, ničemrnost, razkošnost in potratnost. *Njih edina posebnost v obleki, s katero naj se odlikujejo, naj bo: preprostost.*

6.

O treznosti, varčnosti, o zvezi z izobraževalnimi društvi.

Predvsem naj se gospodje *voditelji* vnamejo za boj zoper pijančevanje; v Marijinih družbah pa naj si vzgoje prvih *sobojevnikov*. Vsak družabnik naj bi bil obenem *ud družbe treznosti*, vsaj 1. stopinje. Posebno vojsko naj napovedo družbe *žganju*. Ker morajo družabniki za vse dobre reči biti prvi, zato naj se mnogi ne zadovolje samo s 1. stopinjo, ampak naj se osrčijo za 2. in 3. stopinjo. Vsaka družba naj bi imela svoj *abstinentni krožek*, kakor je po drugih deželah v navadi. Ti naj bi bili potem *gorečniki, agitatorji* za sveto stvar treznosti. Ako imajo Marijine družbe poklic apostolskega delovanja — in to imajo, o čemer pozneje —, tedaj je *prva stvar, ki zahteva njih sodelovanja, njih gorečnosti: boj pijančevanju*, ki razdrè toliko blagostanja, učini toliko zla, pogubi toliko duš. Tu naj zastavijo družbe s svojim apostolstvom; tu je mesto, kjer naj začnejo *reformatorično* delovati.

Z občno boleznijo našega časa, uživanjaželnostjo, roko v roki hodi zapravljenost. Če se hoče prva omejiti, treba da se ljudje privajajo in privadijo varčnosti. Zato *vsaka slehrna* družba imej »*Čebelico*«, in sicer v tem smislu, kakor spredaj rečeno: ne samó zase in ne pod

svojo firmo. Družabniki naj bodo pač najpridnejši vlagatelji in naj vso stvar vodijo, »*čebelica*« pa bodi odprta vsem, ker so je vsi potrebni.

Izobraževalna društva so priprava Marijinim družbam. Kjer za družbo še niso godna tla, naj se napravi društvo, ki naj pa goji poleg pouka in zabave tudi versko življenje, dokler se družba ne ustanovi. Cilj bodi Marijina družba. Po društvu — do družbe. — Pa tudi ondi, kjer je družba, ima društvo hvaležno polje. Za mladeniče Marijinih družb je naravnost potrebno, da se — ko bi tudi društva ne bilo — snidejo časih *izven cerkve k prijateljskemu sestanku in zaupnemu razgovoru*. Pa tudi pouka v svetnih zadevah in nedolžnega razvedrila so mladeniči potrebni, da ne iščejo pregrešnega. — Ako društvo obstoji, se vse to v društvu zgodi, in društvo dá ime, da se pod njegovo firmo napravljajo stvari, za katere ne gre, da bi Marijina družba svoje ime posojala. — Seveda so v društvu lahko tudi drugi, ki niso v družbi; le taki ne, ki bi s svojim zgledom slabo vplivali na družbo. Ako so tudi dekleta članice društva, morajo biti *strogo ločene* od mladeničev, tako da ž njimi nikdar skupaj ne zadenejo. Imeti morajo ali svoj lokal, ali svojo nedeljo ali vsaj svoje ure, v katerih je mladeničem vstop strogo prepovedan. *V tem oziru, kakor skušnja uči, ni nikdar dosti previdnosti. Zato je pri tem treba velike pazljivosti, da družbe in društva sama ne dajejo prilike medsebojnemu shajanju in lahkomišelnim zvezam.* To bi društvu in družbi najprej dobro ime vzelo.

7.

O apostolskem delu družbe.

Posebno važna točka! Pomniti namreč treba, da je to *drugi glavni namen Marijanskih kongregacij. Najprej sam sebe posvetiti, potem za druge skrbeti!* To je treba družabnikom vedno ponavljati.

Naši kongreganisti morajo misliti na ta vzvišeni poklic in v tem duhu delati. Ko se bodo navzeli pravega Marijanskega duhá, začutili bodo sami potrebo po apostolskem delu. Vendar jih je potreba *izrečno in naravnost* k temu izpodbujati.

Družabniki naj bodo zavzeti *za vse dobro*, in pomočniki duhovnikov pri vsaki dobri stvari. Najprej *z zgledom*: z izpodbudnim vedenjem v cerkvi, z lepo glasno molitvijo pri službi božji, s pobožnim preje-manjem sv. zakramentov, z vsestransko lepim življenjem tudi zunaj cerkve. Potem tudi *z besedo*. Pazijo naj prav posebno na mlajše od sebe: brate, sestre, sorodne in sosedne, otroke sploh, da jih varujejo pred slabim vplivom in pritegnejo v varno zavetje družbe. Javno naj izpoznavajo svoje krščansko prepričanje, zagovarjajo katoliška načela in jih branijo pred napadi. Tam, kamor duhovnik ne more, naj izkušajo

družabniki kaj opraviti. Biti morajo *agitatorji za vsako dobro stvar*, zlasti za razširjanje dobrega berila, knjig, posebno pa časnikov. Pomagajo naj pri vseh dobrih podjetjih in napravah: pri društvi, čebelici, posojilnici, knjižnici itd. . . . Vendar knjige naj duhovnik sam deli, ker vé najboljše zadeti, kaka knjiga komu sódi. Knjige naj so že v knjižnici razdeljene za odrasle posebe, za mlajše posebe, sicer se lahko s knjigami škoda napravi.

Posebno po *mestih* se odpira Marijinim družbam nepregledno polje apostolskega dela. Ondi potrebe na vseh straneh svoje roke nasproti molé. Naj bi se kongreganisti zavedali svojega poklica!

Ves veseli in živahni krščanski pokret na Dunaju ima svoje začetke in svojo najmočnejšo oporo v kongregacijah. Na zunaj se ne kažejo; a družabniki se pogostokrat shajajo in posvetujejo, delajo načrte, dajejo inicijativo in vodijo krščansko akcijo.

Naj bi tak apostolski duh prešinil tudi naše Marijine otroke, potem bomo čutili blage sadove Marijinih družb. Po njih naj se prenove slovensko ljudstvo v krščanskem duhu, po njih naj se — »vse prenove v Kristusu«!

8.

Kako z udi, ki odidejo na tuje, v službe, na dolgotrajno delo, k vojakom, v Ameriko?

Kdor se posveti Mariji z vstopom v njeno družbo, stori to *za zmerom*; ostane torej Marijin družabnik, kjerkoli živi. — Hoditi v tuje kraje, je za mlade ljudi nevarno; večina se jih izgubi. Zato naj Marijina družba svoje ude kolikor moč *doma pridržuje*, in to zlasti zato, ker ljudi ne žene vselej potreba v tuj kraj, ampak večkrat lahkomišelnost, uživanjaželjnost in včasih morda lakomnost. Tudi doma bi lahko živeli, ko bi hoteli delati in trezno živeti. Družba naj uči svoje ude *ljubiti dom*, pridnost, treznost in zadovoljnost.

Ako pa že gredo ali morajo iti od doma, naj veljajo tale pravila:

Vsak družabnik naj se *oglasí* pred odhodom iz župnije pri voditelju, ki mu izroči *izkaznico* z vsemi potrebnimi podatki, (take se bodo dale tiskati). Vrh tega naj mu dá seveda tudi potrebnih naukov, ga opozori na nevarnosti, priporoči dobro družbo, dobro berilo, prejem sv. zakramentov. — Ko pride v tuj kraj, mora se — ako je ondi družba — z *izkaznico* oglašiti pri ondotnem voditelju. Če misli tam *trajno* ostati, naj *prestopi* v tamošnjo družbo. (Tak prestopivši član se vpiše v imenik kakor drugi, samo v opombi se zaznamuje: prestopil iz družbe v x. (Preden pa se prepíše, naj je tudi nekaj časa *na poskušnji*, ako ga dobro ne poznajo. — Če pa v novem kraju ne misli trajno ostati, naj se ondi sicer udeležuje shodov in vsega družbenega življenja, ostane pa član svoje *domače* družbe. (Da bo imel voditelj v evidenci tudi

take „goste“, naj si jih vpiše v poseben imenik ad hoc; in da mu ne bo treba zopet posebne knjige za to, morda kar v „zapisnik sej“, kamor se pišejo družbene zadeve, ki nimajo trajne veljave, — ali pa v svoj ročni zapisnik, ako ga ima). — Ako „gost“ nevredno živi, ga voditelj posvari kakor svoje prave ude; ako pa je treba hujše kazni, izključenja začasnega ali trajnega, naj ga naznani voditelju njegove domače družbe, in oba skupaj naj sporazumno ukreneta.

Zvezo z domačo družbo naj odsoten ud pokaže s tem, da vsako leto v glavnem družbenem prazniku določi voditelju *podpisano posvečenje* z naznanilom, če in kolikokrat se je pri drugi družbi kot gost — ako biva v kraju, koder imajo družbo — udeležil shodov in sv. zakramentov. („Posvečenja“ ad hoc se bodo dala tiskati.) — Poleg teh obligatnih oglasov je dobro, če odsoten ud tudi sicer voditelju kaj piše, oziroma voditelj goji *korespondenco* z odsotnimi udi. — Kdor dve leti zapored posvečenja ne pošlje, se iz družbe izbriše. Vendar naj se mu prej še piše, ako se vé, kje biva (če ne utegne voditelj, pa prednik ali tajnik).

Posebe:

Kar smo rekli spredaj, naj voditelj zadržuje ude hoditi od doma, seveda ne velja za tiste slučaje, če hoče kdo iti od doma v *sosednje* župnije *služiti*. Kajti brez tega ni mogoče biti in tudi ni s kako nevarnostjo združeno, ako služba ni nevarna; v tako naj pa Marijin družabnik sploh ne hodi. Zabičati pa je treba poslom, *naj ne menjajo služb prepogosto*. Čem dalj vstrajajo v isti službi, tem lepše zanje; najmanj pa eno leto, ako ni kakega posebnega vzroka zapuščati službo. Zlasti v času velikega dela tega ne smejo storiti. Nasprotno ravnanje gospodarje jezi in njih jeza se potem obrača celó na družbo.

Mladeničem-vojakom naj se priporoča, naj krščanske dolžnosti tudi v vojaški suknji izpolnjujejo, kolikor jim vojaški red pripušča: naj vsak dan sami zase vsaj kaj malega molijo, naj gredo k sveti maši vsako nedeljo, kadar imajo čas, in če le mogoče vsaj parkrat na leto tudi k izpovedi, naj se varujejo pijače in žensk, da neomadeževani, nepokvarjeni in za dobro vneti pridejo nazaj — zvesti Marijini družbi.

H kakim javnim delom, n. pr. zgradbi železnice, naj se posebno odsvetuje iti, ker tam se ne nabirajo navadno najboljši ljudje.

V *Ameriki* morda nimajo Marijinih družb, pač pa imajo mnogo katoliških društev. Kdor misli, da mora iti v Ameriko, naj gre v tak kraj, kjer so Slovenci v večji množini in imajo slovenskega duhovnika, da more pridigo razumeti in spoved opraviti. Ondi naj se vpiše v katoliška društva. Marijini družbi naj pa zvest ostane in izpolnjuje njena pravila, kolikor mu je le mogoče. Ako je več udov blizu skupaj, naj se

združijo, izvolijo predstojništvo in družbena pravila izpolnjujejo. Ako domači duhovnik ni predaleč, naj bode on voditelj. Združeni naj si pomagajo v dušnih in telesnih zadevah. Z domačo družbo naj ostanejo v pismeni zvezi.

9.

Ustanovitev družb v župnijah, kjer jih še ni; pomisleki.

Ker so Marijine družbe, ako se prav vodijo, tako izvrstno sredstvo za vzgojo naše odraščajoče in odrasle mladine, in potem za verski preporod našega ljudstva sploh, zato bi bilo želeti, da *bodi Marijina družba v vsaki župniji*, — kjer jo je le mogoče voditi.

Res, da družba, ako se hoče dobro voditi, zahteva dokaj skrbnosti in opravila, vendar to delo — posvečevati se mladini — je res lepo, ta trud sladak in plodovit. Trud, posvečen Marijini družbi, rodi gotovo več sadu, kakor kako drugo delo, kajti udje, ki so prostovoljno vstopili v družbo, so željni dobrih nauk in sprejemljivi bolj kakor drugi, ki le iz navade ali prisiljeni poslušajo duhovnika. Zato se trud, obrnjen za Marijino družbo, sam na sebi znaten, v primeri z uspehi lahko imenuje — majhen. *Vodstvo Marijine družbe je gotovo eno najlepših dušnopastirskih opravil, ki napravi duhovniku poleg dela tudi dokaj veselja in tolažbe.*

Edini pomislek proti ustanavljanju je: *preobremenost z delom*. Razume se, da če se ne more ali ne misli društva prav voditi, da ga ne kaže ustanavljati.

Vprašanje je še: *Kake družbe naj se ustanavljajo?*

Za mladeniče in dekleta gotovo; in sicer nič manj za mladeniče kakor za dekleta, — če se le sploh dá narediti. Saj so bile Marijine družbe skoro dvesto let samo za moške. Čem manj mladeniči čutijo potrebo družbe, tem bolj so je potrebni. Ako pa sploh niso za družbo, potem naj se pa, — kakor že omenjeno, — pripravljajo morda potom izobraževalnega društva, ki naj goji tudi versko življenje (zahtevati bi se utegnilo štirikratno sv. obhajilo na leto).

Ali naj se snujejo družbe tudi za *može in žene*? — V Ljubljani gotovo, kjer so posebne razmere, zlasti za moše. Sicer pa le tam, kjer jih je mogoče poleg mladeniške in dekliške pravilno in dobro voditi, in kjer nimajo zanje že kako drugače preskrbljeno, recimo s tretjim redom. Ako pa se more dobro voditi, potem ima Marijina družba gotovo prednost pred drugimi sredstvi, ker skrbi za vsak stan posebe. Tretji red, pa še moška in ženska Marijina družba, to je pa dobrega skoro malo preveč, ker bodo v obeh korporacijah skoro večinoma isti udje, in ker imata obé skoro isti namen in podobna sredstva, in je štiri družbe s tretjim

redom vred težko dobro voditi. Rajši to, kar se na pravi, v resnici dobro voditi.

Kdor hoče družbo na novo ustanoviti, naj najprej v enem ali več govorih vpričo vsega ljudstva nanjo opozori, govori o nje veliki potrebi in veliki važnosti, in naj povabi k vpisu (kandidaturi) tiste, ki imajo za to veselje. Ko se je oglasilo zadostno število sposobnih za družbo, naj se jamejo pripravljati s posebnimi govori, kakor je bilo povedano spredaj pod št. 2. — Vmes naj se sestavijo (lokalna) pravila (izbere se en Marijin praznik oziroma ena skrivnost ali lastnost Marijina kot glavni, in en svetnik ali svetnica kot drugi patron) in se pošljejo *v dveh izvodih s prošnjo za potrjenje vred* na knezoškofijski ordinarijat. — Ko je družba od škofijskega odobrena, poskrbi škofijsko, da se novoustanovljena družba pridruži prvi in poglavitni (Primae Primariae) družbi v Rimu. Po dovršeni pridružitvi prejme nova Marijina družba pridružilno listino od škofijskega vidirano. Ko je vse to oskrbljeno in so kandidati zadostno pripravljeni, tedaj se oni, ki so bili vredni spoznani, lahko sprejmejo.

Za sprejem se potrebujejo: posvečenje, diploma in svetinja s trakom (sveče tudi, a te niso nujno potrebne). Vse te potrebne reči se dobé v *prodajalni Katol. tiskovnega društva* (Ničmanova prodajalna) v Ljubljani. — Tam se bodo dobile tudi vse druge, Mar. družbo zadevajoče tiskovine, ki se bodo šele dale tiskati.

10.

Volitev škofijskega voditelja.

Potrebe enotnega vodstva družb ni treba dokazovati. Ta potreba se je že dalj časa čutila; brez njega bi družbe trajno ne mogle biti. Potrebo in korist osrednjega vodstva že dokazuje sam ta shod, ki je bil nujno potreben.

Gospodje voditelji naj osrednjega vodstva ne smatrajo kot breme, ampak kot pomoč, kamor se lahko obrnejo za informacije, ako bi jih kdaj potrebovali. Osrednje vodstvo bo imelo skrb za to, kar je družbam splošno potrebno in koristno. Kakor rado daje informacije, tako tudi rado sprejme vsak dober svet, vsako dobro misel, ki jo je kdo dobil pri svoji praksi, da jo potem priobči tudi drugim družbam v splošno uporabo.

Od knezoškofa imenovani škofijski voditelj je na shodu to službo odložil, da morejo gospodje prosto voliti, kogar smatrajo za pospeševanje družbenega življenja sposobnega. — Potem, ko je bilo predlaganih več imen, sta bila soglasno sprejeta: generalni vikar J. Flis kot moderator dioecesanus in župnik Janez Kalan kot generalni prefekt.¹⁾

¹⁾ Generalni vikar J. Flis — izvoljen v odsotnosti — izvolitve ni sprejel.

11.

Razni nasveti.

Soglasno se je dalje sklenilo:

1. Družbe naj pošljejo koncu vsakega leta *letno poročilo* osrednjemu vodstvu (uradno na knezoškofijski ordinarijat). Dotični formular se bo družbam doposlal, ki naj se potem meseca januarja izpolnjen nazaj pošlje.

2. Taki *shodi*, podobni današnjemu, naj se obhajajo večkrat, in sicer *vsako drugo ali vsaj tretje leto*, ali sami zase ali v zvezi z drugimi shodi.

3. *Glasilo* Marijinih družb bodi »*Bogoljub*«. Zato je želeli, da vsi člani svoje glasilo beró.

Pri tej priliki se je zopet izražala želja po združitvi raznih nabožnih listov, ki jih je preveč. »*Bogoljub*« je vedno pripravljen za združitev; a sam se ne more združiti. — Želji, naj bi imel posebni prilogi za Marijine družbe in Srcé Jezusovo, se zasedaj ne more ustreči, ker za to ceno se pri tem številu naročnikov nikakor ne more več dati. — Ako »*Bogoljub*«, ker je obenem splošen nabožen list, ne more samo o Marijinih družbah toliko pisati, je pa tudi vse drugo berilo v listu za družabnike primerno, zlasti še »*Šola krščanske popolnosti*«, ker družabnikov poklic je, hrepeneti po popolnosti.

4. Skupščina izreka preč. P. Angeliku Hribarju priznanje in zahvalo, da je zložil in izdal toliko pesmi, primernih za Marijine družbe, ter mu priporoča gojitev družbenih pesmi tudi v prihodnje.

5. Ker se je *Silvina Sardenka* prvi poskus na religiozno-dramatičnem polju z »*Marto*« takó izvrstno obnesel, ga skupščina prosi, da poleg lirike goji tudi izvrstno dramo, ker ima zmožnost, zajemati v duši naroda in dajati svojim proizvodom lepo umetniško obliko.

Končno je bil še razgovor o vseslovenskem mladeniškem shodu na Brezjah in drugih letošnjih shodih. — Poudarjalo se je, da je koristno, ako se ne napravljajo shodi samo za mladeniče-družabnike, ampak za mladeniče (in morda še može) sploh, družabniki pa naj bodo jedro in »duša« teh shodov. Drugače pa pri dekliskih shodih.

H koncu priporoči gospod knezoškof dobre knjige za vporabo pri družbah. Priporoča tudi posebno ljubezen do Device Marije in heroičnega po-

guma pri našem delu. Vse, voditelje in družbe, izroči v varstvo Device Marije in sklene zborovanje.

* * *

S tem je v glavnih črtah podana *norma* za vodstvo Marijinih družb. Kar je še pomankljivega, se bo v teku časa izpopolnilo. — Ako so družbe že doslej rodile veliko lepih sadov, bodo jih, če se bodo vodile po tem navodilu, še mnogo več.

Da bodo pa čč. gospodje voditelji imeli to navodilo vedno pri rokah, izdalo se bo še v *posebni knjižici*. Eventualni dodatki ali spremembe se bodo z odobrenjem knezoškofijskega po možnosti še vedno upoštevali, ako se med tem dopošljejo (na naslov župnika Kalana).

Ondi se bodo naznanili tudi *viri*, iz katerih je mogoče zajemati tvarine za shodne govore. Ali pa se bodo celo — vsaj s časom — izdelali *osnutki za govore* (po zgledu onih za matere); da se vsa za družbe potrebna in primerna tvarina obdela sistematično in v gotovem času pride vse na vrsto. Ako bi kdo izmed gospodov voditeljev hotel svoje eleborate, ki jih morda ima, v uporabo poslati, se bodo radi sprejeli. Če se je pa kak gospod že sam odločil kaj takega ali podobnega izdati, mu nočemo načrta prekrizati; naj on to stori. Glavna stvar je, da se res naredi.

Kot najbližjo in najprvo stvarino pri shodnih govorih bi priporočili, naj se začno družabnikom takoj *priobčevati in tolmačiti pričujoče določbe*, in naj *koj stopijo v veljavo*, v kolikor že niso bile doslej veljavne.

Napake, ki so bile storjene pri družbah v prvem začetku, se morajo sanirati. Družbe, ki doslej opravičenim zahtevam niso ustrezale in so le bolj životarile, naj se poživé! Udje, ki doslej svojih dolžnosti niso izpolnjevali, se morajo pozvati, če hočejo odslej ta pravila izpolnjevati; ako ne, naj se izbrišejo! Vse, ki družbi jemljejo dobro ime, treba odstraniti!

Le, ako bodo družbe tem zahtevam ustrezale, ter stale pred svetom neomadeževane, bodo izpolnile svoj visoki poklic in opravičile visoke nade, ki jih stavimo vanje.

* * *

V letu Marijinega jubileja smo. *Mariji posebno prijetno delo in dar bo, ako bomo danes ob tem njenem jubileju naše družbe zasnovali v pravem in pristnem duhu Marijanskih kongregacij. Fiat!*

**In z milim Detetom sedaj
Nam blagoslov, Marija, daj!**

Razsodba c. kr. upravnega sodišča v zadevi vštrevanja manualnih mašnih stipendijev pri osebni dohodnini.

Nr. 7043 ex 1903.

V. G. H.

Im Namen Seiner Majestät des Kaisers!

Der k. k. Verwaltungsgerichtshof hat unter dem Vorsitz des k. k. Senats-Präsidenten Dr. Ritter von Pollak, in Gegenwart der Räte des k. k. Verwaltungsgerichtshofes Dr. Freiherrn von Schenk, Weisser, Dr. Schön, Dr. Ploj, Dr. Formánek und Ritter von Januschka, dann des Schriftführers k. k. Bezirkskommissärs Freiherrn von Weigelsperg, über die Beschwerde des Josef Žickar in Widem gegen die mit Erlaß der k. k. Finanz-Landes-Direktion in Graz vom 16. Dezember 1901, Z 32 101, intimierte Entscheidung der Personaleinkommensteuer-Berufungs-Kommission für Steiermark, betreffend die Personaleinkommensteuer für das Jahr 1901, nach der am 14. November 1903 durchgeführten öffentlichen mündlichen Verhandlung, und zwar nach Anhörung des Vortrages des Referenten, sowie der Ausführungen des Dr. Viktor von Fuchs, Hof- und Gerichtsadvokaten in Wien, für die Beschwerde, dann der Gegenausführungen des k. k. Ministerial-Vize-Sekretärs Dr. Pflieger in Vertretung der belangten Behörde, zu Recht erkannt:

Die angefochtene Entscheidung wird wegen mangelhaften Verfahrens aufgehoben

Entscheidungsgründe.

Gegen das Einkommensteuerbekenntnis pro 1901, in welchem außer dem unbeanstandeten Einkommen aus Dienstbezügen per 2290 K 22 h nur noch ein Einkommen aus Grundbesitz mit 355 K 60 h einbekannt und Abzugsposten zusammen im Betrage von 2452 K 32 h, darunter die Verköstigung des Kaplans mit mindest 2 K per Tag, also mit 732 K pro Jahr, geltend gemacht wurden, sind dem Beschwerdeführer mit dem Dekrete vom 28. März 1901 die gegen die Richtigkeit des Einkommens aus Grundbesitz und gegen die Angemessenheit der Abzugsposten, darunter insbesondere des für die Verköstigung des Kaplans in Abrechnung gebrachten Betrages, als auch gegen die Vollständigkeit des Bekenntnisses obwaltenden Bedenken in der Richtung vorgehalten worden, daß der Mietwert der freien Wohnung im Pfründengebäude, der Ertrag der freiwilligen Kollektur und die Manual-Messstipendien überhaupt nicht fahiert wurden

Über die Beantwortung des Bedenkenvorhaltes, in welcher der Beschwerdeführer unter Detaillierung des Einkommens aus Grundbesitz bei seinen Angaben beharrte, den Mietwert der Wohnung mit 150 K als entsprechend zugibt und die Steuerfreiheit des Ertrages der Kollektur, sowie der eingenommenen Manual-Messstipendien behauptet, erließ an den Tatanten

unter dem 14. Juni 1901 neuerlich ein Vorhaltsdekret des Inhaltes, daß für die Verköstigung des Kaplans der Betrag von 292 K angemessen sei, daß der Betrag der Kollektur mit Rücksicht auf die Zahl der Pfarrinsassen, deren zumeist günstige materielle Lage und das gute Jahr mit 300 K entsprechend angenommen und daß für Manualmessen der Betrag von 229 K ausgesetzt werde.

Zu Beantwortung dieses Vorhaltes verblieb der Beschwerdeführer bei seinen früheren Angaben mit dem, daß der reine unbelastete Ertrag der freiwilligen Kollektur sich auf 42 K 18 h belaufe.

Die Schätzungskommission veranlagte den Beschwerdeführer von einem Gesamteinkommen per 4219 K, wobei das Einkommen aus Dienstbezügen konform mit den Kassationsangaben festgestellt, im übrigen aber in Abweichung von der Kassation das Einkommen aus Grundbesitz (nach Abrechnung der Steuer und der Entlohnung des Gesindes) mit 1100 K, aus Gebäuden mit 300 K, aus Manualmessen mit 229 K und schließlich aus der freiwilligen Kollekte mit 300 K eingeschätzt wurde, dagegen die nicht bereits bei der Einschätzung des Einkommens aus Grundbesitz vorweg in Abrechnung gebrachten Abzugsposten unter alleiniger Reduzierung des Aufwandes für den Kaplan von 732 K auf 292 K in dem vom Tatanten angegebenen Betrage anerkannt wurden

Der Berufung wurde keine Folge gegeben. Die gegen die Berufungsentscheidung eingebrachte Beschwerde, insofern sie gegen die Einschätzung des Einkommens aus Grundbesitz und Gebäuden ohne nähere Begründung, ganz allgemein einwendet, daß dieselbe „in ungesetzlicher Weise“ zustande gekommen sei, mußte der Verwaltungsgerichtshof als unbegründet erkennen, weil die Schätzungskommission bei Einhaltung des formell korrekten Verfahrens — darüber streitet auch die Beschwerde nicht — gemäß § 214 des Gesetzes über die direkten Personalsteuern bei Abgang von Gehältern, welche die Höhe des Einkommens ziffermäßig genau hätten erkennen lassen, gegenüber der bloß schätzungsweise und, wie entgegen der Behauptung in der Beschwerde festgestellt werden muß, keinesfalls unter Beweis gestellten Angaben des Tatanten über die Höhe des Einkommens aus diesen Quellen, ihre eigene Einschätzung zur Geltung zu bringen befugt war

Die Einwendung aber, daß die Äquivalents-Gebühr per 130 K 42 h nur mit dem Betrage von 30 K 42 h in Abrechnung gebracht worden sei, ist durch den bereits erwähnten aktenmäßigen Umstand widerlegt, daß alle Abzugsposten mit Ausnahme der Steuer und der Lidlöhne, welche bei Einschätzung des Einkommens aus Grundbesitz vorweg in Abrechnung gebracht wurden, endlich der Verköstigung des Kaplans in der vom Tatanten angegebenen Höhe anerkannt wurden

Dagegen hat der Gerichtshof der Beschwerde, insoferne sie sich gegen die Gesetzmäßigkeit der Einrechnung des Einkommens aus Manualmessstipendien richtet, aus dem Grunde stattgegeben, weil das diesbezüglich beobachtete Verfahren einen wesentlichen Mangel aufweist.

Die Beschwerde wendet ein, daß das Erträgnis der Manualmessstipendien der Personaleinkommensteuer aus dem Grunde nicht unterliege, weil diese Messstipendien als *donata charitatis*, also als Geschenke sich charakterisieren, Einnahmen aus Geschenken jedoch gemäß der Bestimmung des § 159, Absatz 2 von der Personaleinkommensteuer befreit sind.

Der Gerichtshof teilt die Anschauung der Beschwerde insoferne, als die Manualmessstipendien als Geschenke oder geschenkähnliche Zuwendungen qualifiziert werden, denn gemäß des kirchenrechtlichen Grundsatzes . . . welche Vorschrift als die Norm in Betracht kommen muß, nach welcher sich die rechtliche Natur und der Inhalt des die vorliegend in Frage kommenden Bezüge begründenden Verhältnisses bestimmt . . ., daß Geistliches mit Weltlichem nicht vergolten werden kann und darf, widrigens die nach kanonischem Rechte strafbare Handlung der Simonie begangen würde, war kein Zweifel in der Richtung übrig, daß solche Stipendien nicht als Entgelt für eine spirituelle Handlung anzusehen sind.

Solche Messstipendien sind eben Geschenke oder geschenkähnliche Zuwendungen, welche im Grunde der Bestimmung des § 159, Absatz 2 im allgemeinen allerdings der Steuerpflicht unterworfen, jedoch in dem Falle steuerfrei sind, wenn derlei Einnahmen aus Geschenken oder geschenkähnlichen Zuwendungen „außerordentliche“ sind.

In diesem Gedankengange bewegt sich auch die Norm des Artikel 4, Absatz 3 der Vollzugsvorschrift zum IV. Hauptstück und kann dieselbe daher nicht als dem Gesetze widersprechend bezeichnet werden.

„Außerordentliche“ sind aber derlei Einnahmen dann, wenn der in der Natur der Schenkung oder einer schenkungsähnlichen Zuwendung bereits liegende Charakter einer sich nicht mit einer gewissen oder zumindest nicht mit einer solchen Regelmäßigkeit wiederholenden Leistung, daß sie dadurch ein gewöhnlicher Faktor in der Befriedigung der wirtschaftlichen Bedürfnisse des Beschenkten werden würde, noch verschärft wird, wenn also die Schenkung oder schenkungsähnliche Zuwendung einen ganz exzeptionellen Charakter besitzt, d. i. auf Seite des Beschenkten außer dem Kreise des Gewöhnlichen liegt, das Gewöhnliche übertrifft.

Damit also Einnahmen aus Manualmessstipendien im Sinne des § 159, Absatz 3 als steuerpflichtig erscheinen, dürfen sie nicht den Charakter einer außerordentlichen Zuwendung haben.

Darüber nun, ob die gedachten Einnahmen außerordentliche oder ordentliche sind, gibt die Administrativ-Verhandlung keinen Aufschluß und sind, zeuge der Administrativakten, darüber Feststellungen überhaupt nicht erfolgt, denn die beiden Kommissionen haben sich vorweg auf den Rechtsstandpunkt

gestellt, daß die mehrerwähnten Einnahmen unter die im § 167, Absatz 3 bezeichneten Dienstbezüge fallen, eine Frage, die ganz abgesehen davon, ob derlei Manualmessstipendien unter den steuerrechtlichen Begriff der Dienstbezüge fallen, erst dann aktuell werden kann, wenn die Vorfrage gelöst ist, ob eine solche Einnahme nach der allgemeinen Interpretation des Begriffes „steuerpflichtiges Einkommen“ sich überhaupt als eine steuerpflichtige darstellt oder nicht.

Vorerst war also festzustellen, ob die Einnahmen aus Manualmessstipendien sich als außerordentliche oder ordentliche im Sinne der oben gekennzeichneten Kriterien darstellen. — Zur Beurteilung dieses für die Frage der Steuerpflicht in erster Linie relevanten Umstandes war keine der beiden Kommissionen geschritten und hat der Gerichtshof hierin einen wesentlichen Mangel des Verfahrens erblickt.

Wenn schließlich mit der angefochtenen Entscheidung die Einschätzung des Aufwandes für die Verköstigung des Kaplans mit 292 K aufrechterhalten wurde, so beruht diese Entscheidung ebenfalls auf einem wesentlichen Mangel des Verfahrens, da gemäß § 206, alinea 3 *leg. c. t.*, insoferne es sich um die Einschätzung der Einkünfte Geistlicher aus Dienstbezügen handelt, wobei allerdings nicht allein die Einnahmeposten, sondern auch die bei Ermittlung des Reineinkommens in Betracht kommenden Ausgaben, gegebenenfalls also die auf dem geistlichen Dienst-einkommen haftende Last der Verköstigung des Hilfspriesters in Rücksicht zu ziehen waren . . . lediglich das Gutachten der politischen Landesbehörde in Anspruch zu nehmen ist, was jedoch vorliegenden Falls unterlassen wurde.

Denn die Note der k. k. Statthalterei in Graz vom 9. Juli 1901, Z. 23.203, mit welcher der Schätzungs-kommission über die . . . den Akten im Konzepte nicht beiliegende . . . Zuschrift Jdto. 23. Mai 1901, Z. 2469, bekannt gegeben ward, daß über das Einkommen einzelner geistlicher Personen, darunter auch des Beschwerdeführers, keine Nachweisung bezüglich der Einnahmen aus Manual- und gestifteten Messen vorliege und auch das fürstbischöfliche Lavantar Ordinariat mit der Zuschrift vom 22. Juni 1901, Z. 989, mitgeteilt hat, daß das fragliche Einkommen dort unbekannt sei und nicht erhoben werden könne, weist darauf hin, daß die Schätzungs-Kommission allerdings Nachweisungen über das Einkommen aus Manual- und fundierten Messstipendien, nicht aber das im § 206, alinea 3 *leg. cit.* vorgesehene „Gutachten“ darüber eingeholt hat, wie hoch das aus dieser Quelle zu veranschlagende Einkommen sich belaufen haben mag, worin ein weiterer wesentlicher Mangel des Verfahrens gelegen ist.

Nachdem also das Verfahren in den gedachten beiden Punkten mit einem wesentlichen Mangel behaftet erscheint, war die Entscheidung nach § 6 des Gesetzes vom 22. Oktober 1875, R.-G.-Bl. Nr. 36 (x 1876), aufzuheben.

Wien, den 14. November 1903.

Kollat m. p.
Weigelsperg m. p.

55.

Čč. gg. veroučiteljem na ljudskih in meščanskih šolah.

C. kr. deželni šolski svet je razposlal z dopisom z dné 1. avgusta 1904, št. 435, vsem c. kr. okrajnim šolskim svetom glede *katederskih ključev* in glede *vpisavanja šolskih ur za verouk* v „*tednik*“ naslednje navodilo:

Naläplich eines speziellen Falles hat sich die Frage ergeben, ob dem Religionslehrer einer Volks- oder Bürgerschule das Recht der Mitbenützung des Katheders zustehe. Hierüber findet der k. k. Landes Schulrat dem k. k. Bezirksschulrate zur sofortigen Verständigung der unterstehenden Ortschulräte und Schulleitungen zu eröffnen, daß der Religionslehrer im Sinne der Bestimmungen des § 37, Abt. 2, der Schul- und Unterrichtsordnung vom 20. August 1870, R. G. Bl. Nr. 103, Mitglied des Lehrkörpers der betreffenden Schule ist und demselben demnach wie jedem anderen Lehrer das Recht zusteht, den Katheder seinem Zwecke entsprechend zu benützen, in den im Katheder aufzubewahrenden Lehrplan, in die Lehrstoffverteilung, in das Klassenbuch und das Wochenbuch Einsicht zu nehmen und in die zwei zuletzt angeführten Amtsschriften seine Eintragungen zu machen.

Der k. k. Bezirksschulrat hat demnach das Nötige vorzulegen, daß mit Beginn des nächsten Schuljahres 1904/5, jedem Religionslehrer über sein Verlangen vom Ortschulrate ein eigener Katheder Schlüssel eingehändigt werde. Zugleich sind die Ortschulräte zu verhalten, dem Schulleiter ein besonderes verschließbares Behältnis (Kasten, Tischlade) — falls ein solches nicht bereits vorhanden ist — zur Verfügung zu stellen, in welchem er jene Amtssachen aufbewahren kann, die nicht in den Katheder gehören.

Da die für das Wochenbuch in Gemäßheit des hieramtlichen Erlasses vom 8. September 1893, Z. 2178, in Verwendung stehende Druckformate für die Religionslehre keine Rubrik enthält, sieht sich der k. k. Landes Schulrat gleichzeitig

veranlaßt diese Druckformate außer Gebrauch zu setzen und an deren Stelle die im Anschlusse mitfolgende Druckformate in fünf verschiedenen Ausfertigungen und zwar a) für Volksschulen mit slovenischer Unterrichtssprache, b) für Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache, c) für slovenische Volksschulen, an denen die deutsche, d) für deutsche Volksschulen, an denen die slovenische Sprache als obligater Gegenstand gelehrt wird und e) für mehrklassige utraquistische Volksschulen — hiemit einzuführen.

Der k. k. Bezirksschulrat (k. k. Stadtschulrat) wird angewiesen, mit allem Nachdrucke dahin zu wirken, daß die neuen Druckformate zu Beginn des nächsten Schuljahres 1904/5 in allen öffentlichen und Privat-Volksschulen des dortigen Bezirkes zur Einführung gelangt.

Ordinarijat se strinja s tem navodilom in naroča vsem čč. gg. katehetom na ljudskih in meščanskih šolah, da prično s početkom šolskega leta 1904/5 vpisavati v šolski „tednik“ (Wochenbuch) vsako uro, ki so jo imeli za verouk ter to potrdijo z lastnoročnim podpisom, kakor uči rubrika tedniškega formulara.

Obenem pa ordinarijat spominja na ukaz lanske sinode (Synodus dioeclesana, str. 165, d), da bodi v vsakem župnišču posebna knjiga,¹⁾ kamor veroučitelj po vsaki šolski uri zabelži učno stvarino, ki jo obdela dotično uro in na priporočilo, da naj si katehetje že pred začetkom šolskega leta napravijo podrobno razdelitev učne stvarine za posamezne ure šolskega leta.

Anton Bonaventura,

knezoškof.

¹⁾ Golice za tako knjigo je natisnila in založila „Katoliška tiskarna“. Za zgled, kako naj se ta knjiga piše, naj služi nastopni izpolnjen obrazec:

Krščanski nauk in verske vaje.

V letu 1904/5

v razredu II. oddelek 2.

učna knjiga: srednji katekizem.

Štev.	Dan in mesec	T v a r i n a		O p o m n j a
		razlagana	ponovljena	
1	3./X.	O angelih, vprašanje 68—73.	O stvarjenju, ohranjenju in vladanju sveta, vprašanje 61—67.	Ob nedeljah imajo otroci 1/4 ure pred sveto mašo češčenje sv. Rešnjega Telesa.
10	30./XI.	—	Vsa do zdaj vzeta tvarina, vprašanje 1—113.	Vizitacija g. dekana.
15	20./XII.	—	—	Priprava za sv. zakramente, katere prejmo danes popoldne in jutri zjutraj; drugič v tem šolskem letu.

Zapisnik tvarin za cerkvene govore.

„Synodus dioecesis Labacensis“ ima pod točko 220 d na str. 157, ko govori o porazdelitvi tvarine za cerkvene govore, tudi določbo, ki slove: „Ad hunc finem efficacius obtinendum ordinamus: 1. ut in singulis parochiis vel capellaniis *adsit liber, ubi tum a parocho, tum a cooperatore thema concionum notetur,*

ita ut cuivis inspicienti clarescat, quatenus fidei veritates fuerint iam expositae, quatenus praetermissae . . .“

Da bo ložje ustreči tej določbi, je natisnila in založila „Katoliška tiskarna“ posebne obrazce, ki imajo nastopne razpredelke, kateri so za zgled izpolnjeni:

Cerkveni govori

leta 1904.

Štev.	Nedelja ali praznik	Tvarina		Vir
		Resnica ali čednost	Razdelitev	
1	1. adventna nedelja	O poslednji sodbi.	1. sodba vesti, 2. sodba človeka, 3. sodba sinu človekovega.	Förster, Kanzelvorträge, Bd. I.
2	Božič	O včlovečenju Jezusovem.	Kristusova 1. ponižnost obsoja našo prevzetnost, 2. trpljenje obsoja našo melikužnost, 3. včlovečenje našo modrost	Förster, Kanzelvorträge, Bd. I.

Rojstni, poročni in mrtvaški listi za švedske podanike.

Vesl. c. kr. deželna vlada za Kranjsko je z dopisom z dne 26. julija 1904, št. 14.500, kn. šk. ordinarijatu naslednje sporočila:

„Zufolge einer an das k. k. Ministerium des Innern gelangten Mitteilung des k. u. k. Ministeriums des Aeußern sind auf Grund des kgl. schwedischen Dekretes vom 6. August 1894 in Ansehung der in Schweden sich vorübergehend aufhaltenden oder dort ansässigen Fremden die Pastoren der Pfarreien der lutherischen Kirche sowie die Vorstände der anderen religiösen Gemeinden verpflichtet, dem schwedischen statistischen Zentralbureau sobald als möglich und unabhängig von den jährlich mitzuteilenden Auszügen aus den Pfarrregistern die Geburtscheine, die kirchlichen und Ziviltrauungscheine und die Totenscheine sowie die Zertifikate, betreffend die Anerkennung illegitimer Kinder seitens des Vaters zu übersenden.“

Insofern es sich um einen Todesfall handelt, muß der Todeschein womöglich auch Informationen über die Ver-

lassenchaft des Verstorbenen, über den Namen, das Gewerbe und den Wohnort seines Vaters und seiner Mutter, ferner über die Erben enthalten, welche nach dem Verstorbenen allenfalls in Schweden hinterblieben sind.

Außerdem wurde durch ein königliches Dekret vom 4. Dezember 1903 angeordnet, daß das statistische Zentralbureau die ihm zugekommenen überwähnten Zertifikate jedesmal ohne Verzug an die betreffenden Konsulate in Stockholm gelangen lasse.

Um dem von der kgl. schwedischen Regierung ausgesprochenen Wunsche nach Einhaltung der Gegenseitigkeit nachzukommen, hat das k. k. Ministerium des Innern mit dem Erlasse vom 20. Juli 1904, Zl. 30.665, anzuordnen gefunden, daß fortan von den mit der Führung der Geburts-, Trauungs- und Sterbematriken betrauten kirchlichen und weltlichen Funktionären hinsichtlich der in ihrem Sprengel vorgekommenen Geburten, Trauungen und Todesfälle schwedischer

Staatsangehöriger, ohne diesfalls ein Ersuchen abzuwarten, unverzüglich stempel- und gebührenfrei von amtswegen Matrizenauszüge ausgefertigt und im Wege der politischen Behörde I. Instanz mit der entsprechenden Legalisierung versehen an die politische Landesstelle eingesendet werden.

Die in Gemäßheit dieser Anordnung einlangenden Matrizen Scheine sind von der Landesstelle gehörig beglaubigt sofort an das k. u. k. Ministerium des Innern weiterzuleiten."

O tem se obveščajo čč. gg. spisovatelji matic z naročilom, da v danem slučaju ravnajo po navedenem ukazu.

58.

Nabiranje milodarov za pogorelce v Podpeči.

Veleslavno c. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko je doposlalo z dopisom z dne 2. avgusta 1904, št. 3137/pr., nastopni dopis:

„Dne 24. julija t. l. je bila vas Podpeč, občina Videm, okraj Kočevje, pozorišče ene izmed onih uničujočih požarnih katastrof, ki zadnje čase tako pogostoma zadevajo našo deželo.

23 hiš in okoli 50 gospodarskih poslopij je bilo v najkrajšem času plen elementa, ki je uničil tudi cerkev podružnico. Nesreča, ki je napravila po odbitku samo 21.200 K znašajoče zavarovalne svote 114.480 nepokrite škode, je zadela v siromaških razmerah živeče Podpečane toliko hujše, ker jim je zgorela vsa žetev razen koruze.

Brez stanišča in boreči se s skrbjo za življenje najnujnejše potreščine, so pogorelci pahnjeni v svojo

gospodarsko propast, ako jim od zunaj ne pride izdatna pomoč.

Iznova se moram zatorej obračati na dobrodelnost prebivalstva, ki bo oziraje se na to veliko nesrečo, gotovo rado po svoji moči pripomoglo olajšati bedo, in razpisujem s tem sklad milih darov po vsej kronovini.

Darovi se prejemajo pri c. kr. deželnem predsedstvu, pri tukajšnjem mestnem magistratu in pri okrajnih glavarstvih; razglasili se bodo v časopisu „Laibacher Zeitung“ in takoj po prejetju oddali svojemu namenu.“

Vsled prošnje imenovanega deželnega predsedništva se naroča čč. gg. dušnim pastirjem, naj oznanijo ta oklic z lece, nabrane darove pa odpošljejo na svoje mesto.

59.

Nabiranje milodarov za pogorelce v Šent Mohorju na Koroškem.

Veleslavno c. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko je doposlalo z dopisom z dne 26. avgusta 1904, št. 3393/pr., nastopni oklic:

„Dne 8. avgusta t. l. je nastal v Šent Mohorju na Koroškem požar, ki se je, pospeševan po tedanjih vremenskih razmerah, razširil z besnečo hitrostjo in v kratkem času uničil skoro ves srednji del tega trga z okoli 65 poslopji.

Med prebivalci vlada velika beda, ker deloma niso le brez stanišča, ampak je mnogim ogenj uničil tudi vse imenje.

Kolikor je mogoče presoditi že sedaj, preseza škoda, ki jo je povzročila ta požarna katastrofa, znesek 900.000 kron in je komaj za polovico pokrita z zavarovalnino.

Gospod deželni predsednik na Koroškem je že razpisal sklad milih darov v upravnem okolišu, ki mu je podrejen; ker pa je na razpolago premalo pomočkov, da bi se pokrila škoda, zato je v tem primeren poziv

na milosrčnost prebivalcev po drugih upravnih okoliših upravičen še prav posebno.

Na dotično naročilo gospoda ministrskega predsednika kot voditelja c. kr. ministrstva za notranje stvari se torej razpisuje sklad milih darov za pogorelce v Šent Mohorju po vsej deželi razen v političnih okrajih Postojna in Novomesto; pri tem smem izreči nado, da se prav mnogo milosrčnih prebivalcev na Kranjskem odzove temu oklicu in da s prispevki po svojih močeh olajšajo hudo bedo, v katero je prebivalce v Šent Mohorju pahnila požarna katastrofa.

Darovi se bodo prejemali pri c. kr. deželnem predsedstvu, pri tistih okrajnih glavarstvih, ki prihajajo v poštev, in pri tukajšnjem mestnem magistratu, se izkazovali v uradnem listu „Laibacher Zeitung“ in takoj oddajali svojemu namenu.“

Tudi ta oklic naj oznanijo čč. gg. dušni pastirji vernikom z lece, nabrane darove pa odpošljejo na svoje mesto.

60.

C. kr. žandarmerija podrejena sodnosti civilnih duhovnikov.

C. in kr. apostolski vojaški vikarijat na Dunaju sporoča v dopisu z dné 3. oktobra 1904, št. 7307, semkaj doslovno:

Ich beehre mich zur gefälligen Kenntnis zu bringen, daß Seine k. u. k. Apostolische Majestät mit Allerhöchster Entschließung vom 2. September d. J. die Neuauflage der „Dienstvorschrift für die Militärgeistlichkeit“ allergnädigst zu genehmigen geruht haben.

Nach dieser Vorschrift, welche mit dem Normalverordnungsblatt für das k. u. k. Heer vom 28. v. Mts. verlautbart wurde und in Kraft getreten ist, untersteht die k. k. Gendarmerie der im Reichsrath vertretenen Königreiche und Länder nicht mehr der militär-, sondern der zivilgeistlichen Jurisdiktion; dagegen sind die Gattinnen und Kinder der nach 2. Klasse verheirateten Mannschaft der militärgeistlichen Jurisdiktion zugewiesen.

Damit die Jurisdiktionsgrenze gegenseitig gewahrt werde, wolle das hochwürdigste fürstbischöfliche Ordinariat von dieser

Verfügung die hochwürdige Diözesangeistlichkeit mit der Weisung in Kenntnis setzen, daß nunmehr zur Vornahme der bei der k. k. Gendarmerie vorkommenden kirchlichen Funktionen die Zivilgeistlichkeit berufen ist, und daß die kirchlichen Funktionen bei den Gattinnen und Kindern der nach 2. Klasse verheirateten Mannschaft in die Kompetenz der Militärgeistlichkeit fallen.

Dr. Coloman Belopotoczky m. p.

Apost. Feldvikar.

To se javlja čč. gg. dušnim pastirjem z naročilom, naj pazijo na to določbo, s katero se deloma spreminja službeni predpis za vojaško duhovščino, objavljen v „Laibacher Diöcesanblattu“ l. 1887 (VII. str. 79 in 80), kadar imajo opraviti kake cerkvene funkcije pri c. kr. žandarmih, ki spadajo odslej pod sodnost civilnih duhovnikov. Nasproti pa bodo obavljali odslej cerkvene funkcije pri soproгах in otrocih *na drugi način* oženjenega moštva vojaški duhovniki.

61.

Razpis Ivan Nep. Schlackerjeve ustanove za učiteljske vdove.

Ustanova pokojnega vodje normalke, c. kr. šolskega svetnika in častnega kanonika Iv. Nep. Schlackerja v podporo ene učiteljske vdove se bode zopet podelila za čas od 1. avgusta 1903 do 1. avgusta 1904.

Častni župni uradi naj obvesté o tem razpisu tiste vdove, ki sicer ne uživajo nikake ustanove, z

opazko, naj opremijo prosivke svoje prošnje z verjetnimi svedočbami, da so v resnici ubožne, nesvarljivega življenja in da so njihovi možje najmanj deset let hvalevredno služili v kronovini Kranjski kot ljudski učitelji.

Prošnje naj se vložé do 20. oktobra tega leta pri tukajšnjem konzistoriju.

62.

Perijodična poročila in izkazi za leto 1904.

Velečastiti gospodje duhovni pastirji se vabijo, da vpošljejo najpozneje do 1. novembra t. l. potom dekanijskih uradov knezoškofijski pisarni za leto 1904 običajna perijodična poročila in izkaze, in sicer:

1. o številu duš v posameznih duhovnijah,
2. o številu potrebnih direktorijev in šematizmov za leto 1905.
3. o številu prebivalstva po veroizpovedanju,

4. o premembah poštnih postaj, h katerim pripadajo posamezne duhovnije, istotako o telegrafičnih postajah,

5. o okrajnih in krajnih šolskih nadzornikih, če so duhovniki,

6. o pogreških, ki so se morda vrinili v letošnji škofijski šematizem, in o podatkih, ki bi izpopolnili krajevni imenik.

63.

Slovstvo.

„Der Adel in den Matriken des Herzogtums Krain“ se bo zvala knjiga, katero sestavlja Ludovik Schiviz pl. Schivizhoffen, ki je izdal

letos že podobno jako zanimivo delo za Goriško in Gradiščansko. — Knjiga bo zlasti župnim uradom večjih župnij dobro došla. — Cena bo 20 K.

64.

Konkurzni razpis.

Razpisujejo se župnije: Lipoglav v šmarijski dekaniji; Žabnica v loški dekaniji; in na novo ustanovljena župnija Tomišelj v ljubljanski dekaniji.

Prosvinci za katero izmed teh župnij naj naslove svoje prošnje na prečastiti knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določi 22. dan oktobra 1904.

Potom okrožnice je bila razpisana župnija Janče v litijški dekaniji do 17. septembra 1904.

65.

Škofijska kronika.

Podeljene so bile župnije: Brezovica č. g. Antonu Žgurju, župniku v Hrenovicah; Hotedršica č. g. Alojziju Jarcu, kapelanu v Slavini; Planina pri Vipavi tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Nikolaju Stazinskiju; Smlednik č. g. Janezu Dobnikarju, župniku na Jančem; Borovec (Morobiz) tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Josipu Perzu; Češnjice tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Frančišku Kepcu.

Kanonično vmeščeni so bili č. g. g. g.: Frančišek Boncelj na župnijo Dražgoše dne 21. julija 1904; Nikolaj Stazinski na župnijo Planino pri Vipavi dne 21. julija 1904; Ivan Sakser na župnijo Sv. Jakob ob Savi dne 2. avgusta 1904; Alojzij Jarec na župnijo Hotedršico dne 2. avgusta 1904; Jakob Lebar na župnijo Črmošnjice dne 25. avgusta 1904; Anton Žgur na župnijo Brezovico dne 30. avgusta 1904; Josip Perz na župnijo Borovec (Morobiz) dne 26. septembra 1904; Frančišek Kpec na župnijo Češnjice dne 29. sept. 1904.

Č. g. Alfonzu Levičniku, veroučitelju na mestni nižji realki v Idriji, je podeljeno izpraznjeno mesto veroučitelja na prvi državni gimnaziji v Ljubljani.

Č. g. dr. Mihael Opeka, namestni veroučitelj na državni realki v Ljubljani, je imenovan pravim veroučiteljem na tem učilišču.

Č. g. Andrej Plečnik, kapelan pri Sv. Petru v Ljubljani, je imenovan veroučiteljem na mestni nižji realki v Idriji.

Za profesorja na knezoškofijskih zavodih se gre pripravljat na vseučilišče v Gradec č. g. Frančišek Pengov, mestni kapelan v Kranju.

V Rim v „Animo“ gre nadaljevat svoje študije č. g. Alojzij Merhar, kapelan v Planini pri Rakeku.

Na dunajski konservatorij se je šel izobrazit v glasbi č. g. Stanislav Premperl, kapelan na Vrhniki.

Premeščeni so bili č. g. g. g.: Dr. Janez Evang. Zore kot kapelan na Dobrovo; Ignacij Koren iz Moravč kot ekspozit na Ubeljsko; Josip Hartman iz Hrenovic v Moravče; Frančišek Erzar iz Križevega pri Kostanjevici v Hrenovice; Matija Okorn s Krke na Breznico; Anton Zore iz Št. Ruperta na Krko; Jakob Ogrizek iz Borovnice v Št. Rupert; Josip Perz iz Hinj kot župni upravitelj v Borovec (Morobiz); Alojzij Podobnik od Sv. Trojice v Trzišču kot župni upravitelj na Gojzd; Ivan Zupan iz Šempetra na Krasu kot župni upravitelj v Hrenovice; Anton Abram iz Škocijana pri Dobravi kot ekspozit v Šempeter na Krasu; Alojzij Wester iz Zagorja ob Savi v Slavino; Ivan Debevec iz Vipave v Kranj; Ivan Maußer iz Starega Loga (Alttag) kot župni upravitelj v Polom (Ebental); Frančišek Skulj iz Koprivnika (Nesseltal) v Stari Log (Alttag); Ivan Pelc iz Kočevske Reke (Rieg) kot ekspozit na Zdiho (Oberskrill); Frančišek Majdič iz Mirne Peči v Polhov gradec; Jakob Kleindienst iz Polhovega gradca v Mirno Peč; Janez Godec kot ekspozit v Konjšico; Josip Gostiša iz Stare Oselice v Predvdor; Tomaž Zabukovec iz Drage (Suchen) na Bloke; Anton Žnidaršič z Blok kot župni upravitelj v Drago; Ivan Miklavčič od Sv. Duha v Rovte; Anton Ratajec kot prefekt v Alojzijevišču; Frančišek Zorko iz Št. Jerneja k Sv. Petru v Ljubljano; Jakob Kalan iz Zagorja ob Savi v Št. Jernej; Janko Petrič iz Škofje Loke v Zagorje ob Savi; Frančišek Steržaj iz Št. Janža v Škofjo Loko.

Nemški viteški red je premestil č. g. P. Hugona Lengsfelda iz Metlike v Podzemelj; č. g. P. Stankota Dostála pa iz Podzemlja v Melitko.

Na novo so bili nameščeni č. g. g. seme-niški duhovniki oziroma novomašniki: Ludovik Bajec kot II. kapelan v Selcih; Bertold Bartel

pri Stari cerkvi (Mitterdorf); Ivan Dežman pri Sv. Trojici v Tržišču; Valentin Kajdiž v Borovnici; Jernej Kovič v Starem trgu pri Ložu; Anton Kreč v Cerkljah pri Krškem; Josip Lavtar na Vrhniki; Ivan Lovšin v Hinjah; Ivan Perko v Šmarjeti; Alojzij Perz v Kočevski Reki (Rieg); Jernej Podbevšek v Zagorju ob Savi (Il.); Matej Sušelj v Vipavi; Frančišek Vilfan v Križevem pri Kostanjevici; Frančišek Zajc v Koprivniku (Nesseltal); Pavel Zajc v Planini pri Rakeku; Andrej Zgaga v Šmartinu pri Kranju (Il.); Anton Žnidaršič v Škocijanu pri Dobravi; Ignacij Žust pri Sv. Duhu.

Stalni pokoj je dovoljen p. n. preč. g. Josipu Smrekarju, profesorju cerkvene zgodovine in cerkvenega prava na bogoslovnem učilišču v Ljubljani; dalje čč. gg.: Juriju Dernovšku, župniku v Žabnici in Antonu Vonča, ekspozitu v Bevkah.

Začasna pokojnina je dovoljena č. g. Josipu Pircu, kapelanu v Predvoru.

Umrli so čč. gg.: Ignacij Ključevšek, upokojeni šmihelski župnik, dné 10. avgusta 1904 v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji; Ivan Čotelj, upokojeni župnik poreško-puljske škofije, dné 5. septembra 1904 pri Sv. Ani nad Trzičem; Ivan Gnjezda, profesor veronauka na državni realki v Ljubljani, dné 10. septembra 1904. – Priporočajo so v molitev čč. gg. duhovnim sobratom.

V leto bogoslovja in v kn. šk. duhovsko semenišče so bili sprejeti naslednji gospodje:

Bernik Valentin iz Bodulj pri Škofji Loki, Breitenberger Ignacij iz Idrije, Bukovič Anton iz Vipave, Čadež Viktor iz Škofje Loke, Dimnik Martin iz Jarš pri Ljubljani, Fatur Jakob iz Zagorja na Notr., Fröhlich Josip s Podnarta, Golob Frančišek iz Dolnje Straže (župnija Prečina), Jaklitsch Janez od Stare cerkve (Mitterdorf) pri Kočevju, Javornik Tomaž z Vrhnike, Kastelic Anton iz Žužemberka, Klemenčič Janez iz Kovorja, Klinar Tomaž s Plavškega rova (žup. Jesenice), Kovač Ivan iz Postojne, Kragl Viktor iz Tržiča, Krauland Andrej iz Kukendorfa (žup. Polom [Ebental]), Krische Frančišek z Vinice, Lovšin Anton iz Hrovače pri Ribnici, Malnerič Martin iz Črnomlja, Miklavčič Ivan s Suše, žup. Poljane nad Loko, Pečarič Frančišek iz Metlike, Podobnik Josip z Velike Dobrave pri Zatičini, Primar Ivan iz Sp. Zadobrove (župnija Polje), Samsa Ivan z Gore pri Sodražici, Švigelj Viktor iz Borovnice, Tomec Valentin iz Moravč, Trdan Frančišek iz Sušnja pri Ribnici, Vodopivec Janez iz Cerkljan pri Krškem, Vovk Alojzij z Goč pri Vipavi, Zbontar Matej iz Kamne gorice.

V knezoškofijsko Alojzijeviske so bili za šolsko leto 1904/5 sprejeti naslednji dosednji gojenci:

V VIII. razred:

Černugelj Anton iz Metlike,
Omahna Jakob s Sv. Gore,
Petriček Hubert iz Karpana,
Štrancar Alojzij s Planine,
Tomšič Frančišek iz Trnovega,
Zabret Frančišek iz Predoselj,
Zupanc Andrej s Krke.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dne 4. oktobra 1904.

V VII. razred:

Dermic Frančišek iz Radovljice,
Drešar Janez iz Komende,
Hladnik Frančišek iz Idrije,
Kanduč Frančišek iz Idrije,
Lunder Alojzij z Vel. Poljan,
Majerle Janez iz Črnomlja,
Milač Janez iz Šenčurja,
Nastran Frančišek iz Vodice,
Oberman Nikolaj iz Metlike,
Rupnik Karol iz Črnega Vrha,
Šilc Jakob z Vel. Poljan,
Tomažič Janez iz Most.

V VI. razred:

Avsenek Janez iz Mošenj,
Hočevar Frančišek iz Vel. Lašč,
Mlinar Frančišek iz Rovt,
Muren Jožef iz Stopič,
Natlačen Marko z Goč,
Rogelj Jožef iz Velesovega,
Šmit Frančišek iz Ribnega,
Žerjov Gregor z Jesenic.

V V. razred:

Adamič Alojzij z Vel. Poljan,
Filipič Janez s Trate,
Gerlovič Frančišek iz Cerklj,
Gnidovec Anton iz Ajdovca,
Groznič Anton iz Višnje Gore,
Gruden Janez z Vojskega,
Pretnar Frančišek z Bleda,
Šimenc Jožef iz Dola,
Sedej Frančišek s Trate,
Težak Marko iz Metlike.

V IV. razred:

Bogataj Lovrenc iz Stare Loke,
Gnidovec Anton iz Ajdovca,
Hiti Frančišek od Sv. Trojice,
Mejak Jakob iz Ormoža,
Mohorč Janez iz Begunj,
Plevnik Anton iz Črnomlja,
Pestotnik Janez iz Tuhinja,
Žganjar Ignacij iz Dobrepolja.

Na novo so bili sprejeti:

V V. razred:

Jenko Frančišek iz Škofje Loke.

V IV. razred:

Meršolj Frančišek iz Radovljice.

V III. razred:

Poje Jožef iz Osilnice,
Resman Anton iz Begunj,
Zbačnik Alojzij iz Travnika,
Župan Alojzij iz Gorij,
Žarkovič Frančišek iz Metlike.